

zariK

FEB '15

KLUB ŠTUDENTOV
KRANJ

brezplačna revija za študente in dijak

Intervju:

Živa Lopatič, vodja pravične trgovine

Raziskujemo:

Mlečna restavracija

Hengaut:

Dixit

Ekstra:

Študenti dijakom

ŠPORT

27. januar 2015, torek

Druženje ob biljardu

Športni bar Break od 19.00 do 21.00. Brezplačna igra biljarda samo za člane KŠK!

28. januar 2015, sredo

Rekreacija - Badminton

Vsako sredo od 20.30 do 22.00 v Dvorani TŠC. Člani KŠK brezplačno, ostali 2 €.

28. januar 2015, sredo

Odbojka

Dvorana Zlato polje, vsako sredo od 19.00 do 20.30. Člani KŠK 2 EUR, ostali 4 EUR.

29. januar 2015, četrtek

Rekreacija - Plavanje

Vsak četrtek od 20.00 do 21.00 na Olimpijskem bazenu Kranj. Člani KŠK 1 €, ostali 2 €.

31. januar 2015, sobota

Rekreacija - Košarka

Vsako soboto od 20.00 do 22.30 v Prošport centru Stražišče. Člani KŠK brezplačno, ostali 2 €.

1. februar 2015, nedelja

Rekreacija - Plavanje

Vsako nedeljo od 20.00 do 21.30 na Olimpijskem bazenu Kranj. Člani KŠK 1 €, ostali 2 €.

3. februar 2015, torek

Druženje ob biljardu

Športni bar Break od 19.00 do 21.00. Brezplačna igra biljarda samo za člane KŠK!

4. februar 2015, sredo

Rekreacija - Badminton

Vsako sredo od 20.30 do 22.00 v Dvorani TŠC. Člani KŠK brezplačno, ostali 2 €.

4. februar 2015, sredo

Odbojka

Dvorana Zlato polje, vsako sredo od 19.00 do 20.30. Člani KŠK 2 EUR, ostali 4 EUR.

5. februar 2015, četrtek

Rekreacija - Plavanje

Vsak četrtek od 20.00 do 21.00 na Olimpijskem bazenu Kranj. Člani KŠK 1 €, ostali 2 €.

7. februar 2015, sobota

Rekreacija - Košarka

Vsako soboto od 20.00 do 22.30 v Prošport centru Stražišče. Člani KŠK brezplačno, ostali 2 €.

KULTURA

28. januar 2015, sredo

Študentska radijska oddaja Kluba študentov Kranj

Vklopi radio na 97,3 MHz in prisluhni študentski oddaji, ki jo ustvarjajo novinarji Kluba študentov Kranj.

30. januar 2015, petek

Ustvarjalne delavnice - Nakit iz recikliranega papirja

17.00, prostori Kluba študentov Kranj. Člani KŠK 1 €, ostali 3 €. Prijave do srede, 28. decembra, na barbara.naglic@ksk.si

4. februar 2015, sredo

Študentska radijska oddaja Kluba študentov Kranj

Vklopi radio na 97,3 MHz in prisluhni študentski oddaji, ki jo ustvarjajo novinarji Kluba študentov Kranj.

SOCIALA IN ZDRAVSTVO

30. januar 2015, petek

Dišavenarave delavnica: 1001 krema

17.30-20.30 v Hiši Layer. Izdelava kreme za obraz, kreme za roke in kreme za telo. Prijave na Info točki KŠK, do srede, 28.1. Člani 10 €, nečlani 15 €.

31. januar 2015, sobota

Svetovni dan boja proti kajenju

Od 9.00 do 13.00 po ulicah Kranja. Ob svetovnem boja proti kajenju bomo ljudi osveščali kako škodljiva je ta razvada in jim v zameno za ugasnitev cigareta ponudili liziko. Merili bomo tudi koncentracijo CO v izdihanem zraku.

IZOBRAŽEVANJE

29. januar 2015, četrtek

Slaščičarska delavnica: Čokoladni in bananini kolački s karamelo

OŠ Franceta Prešerna ob 17.00. Člani KŠK je 5 €, ostali 8 €.

6. februar 2015, petek

Kombiniran tečaj risanja in slikanja

Cena za člane KŠK 170€, ostali 220€. Število mest je omejeno.

7. februar 2015, sobota

Študenti dijakom

9.00-14.00, Gimnazija Franceta Prešerna, vse o študiju iz prve roke in na enem mestu!

zapiK

brezplačna revija
za študente
in dijak

Naslovnica:

Ksaver Šinkar

Odgovorna urednica:

Petra Ajdovec

zapik@ksk.si

Tehnični urednik:

Danijel Ilič

Oblikovanje:

Jure Vukovič

www.creatizem.si

Avtorji prispevkov:

Petra Ajdovec

Rok Artiček

Nika Bergant

Nejc Blaznik

Urška Gabrič

Manja Gatalo

Kristina Pahor de Maiti

Lucija Pavlin

Lucija Perne

Petra Polanič

Gaja Pretnar

Vid Primožič

Luka Stare

Rok Škrlep

Domen Žalac

Urednik fotografije:

Ksaver Šinkar

Križanka:

Mateja Novak Kukovič

Izdajatelj:

Klub študentov Kranj

Tisk:

Tiskarna Littera Picta

Trženje:

trzenje@ksk.si

Naklada:

3000 izvodov

www.zapik.si

Uvodnika nihče ne bere.

Že petkrat sem napisala prvi stavek uvodnika in vsak je bil nadvse moreč in brezvezen – nekaj o ponovnoletni ožornosti, izpitnem obdobju, temnih nočeh in podobno. Tako sedaj nastaja metauvodnik, kjer pišem o tem, kako po kosilu pišem uvodnik v svoji razmetani podstrešni sobi, medtem ko zunaj sije sonce. Še dobro, da ga nihče ne bere.

Dobro je tudi, da je drugi del uvodnika rezerviran za povzetek vsebine številke, ki jo držite v rokah, da ne bo šlo črnilo popolnoma v nič. Bili smo povsod – v pravični trgovini, Mlečni restavraciji, vplačevali smo loto, se ustavili na doma izdelanem pivu, pojedli nekaj slovenskega na Terasi in obiskali Budimpešto. Dobršen del Zapika pa tokrat posvečamo nadvse imenitnemu projektu Študenti dijakom, ki ga že vrsto let v začetku februarja prireja Klub študentov Kranj. Namenjen je vsem letošnjim maturantom, ki še tavajo v temi in hlatajo za neformalnimi informacijami iz prve roke.

Vse obiščite, vse preberite!

Petra Ajdovec, odgovorna urednica
zapik@ksk.si

KAZALO

KLUBOVANJE	ŠTUDELO
Dišavenarave delavnica: 1001 krema 4	Prodajalec sreče na Loteriji Slovenije 25
Svetovni dan boja proti kajenju 4	IZ TUJIH LOGOV
Kombiniran tečaj risanja in slikanja 4	Iz puščave v Evropo 26
Nakit iz recikliranega papirja 5	HENGAUT
Popravek – izVIS 2.0 5	Dixit - socialna igra asociacij 27
ZAPIKOVA ŠTAFETA	RECENZIJ
Ko telovadnico nadomesti bar 6	Čedahuči - Severnica 28
AJDOVA POLJA	The Interview 28
Zapik in njegova drža 7	KULT(UR)NO
INTERVJU	Knjiga: John Green - Kdo si, Aljaska? 29
Ziva Lopatič, vodja edine pravične trgovine v Sloveniji 3MUHE 8	TV serija: Hiša iz kart 29
OSIŠČE	Nagradna križanka 30
Delo preko študentskega servisa po novem 12	Koncertni napovednik 31
RAZISKUJEMO	TEST
Mlečna restavracija 14	Ali si pripravljen na leto 2015? 32
TO JE KRANJ!	Za luno 33
Umetnost domačega pivovarstva 16	EKSTRA
ZAPIKOV FUTR	Študentka dijakom 35
Zelenjava 18	ŠTUDENTI DIJAKOM
KULTURŠOK	Bodoči študentje in študentke! 37
Budimpešta, donavski biser 20	Prijavni roki 38
FOTOREPORTAŽA	Okvirni koledar splošne mature 2015 40
Svetovni pokal v biatlonu na Pokljuki 22	Okvirni koledar poklicne mature 2015 42
TO JE KRANJ!	Informativni izračun točk 43
Umetnost dobrega počutja – Terasa bar 24	Razpored predavanj 44

Zapik se lahko znajde tudi v tvojem poštnem nabiralniku. Brezplačno ga lahko naročiš na dom prek www.zapik.si.

Dišavenarave delavnica: 1001 krema

V petek, **30. januarja** bo v Hiši Layer (Tomšičeva 32, Kranj) med 17:30 in 20:30 potekala delavnica **Dišavenarave**. Na delavnici bomo izdelali kreme za obraz, **kreme za roke in kreme za telo**, poleg tega pa se bomo seznanili s tem, kaj je aromaterapija, kaj so eterična olja in kako delujejo v kremah in drugih kozmetičnih pripravkih ter se seznanili s postopkom izdelave krem. Med praktičnim delom bo vsak udeleženec izdelal tri navadne kreme in jih prejel v domačo uporabo.

Cena delavnice znaša **10 EUR** za člane kluba in **15 EUR** za vse ostale. Prijave sprejemamo na Info točki, do srede, 28. januarja. Delavnica bo potekala v manjšem številu, največje število udeležencev tako znaša 8. Za več informacij pišite na sociala@ksk.si.

Svetovni dan boja proti kajenju

Kajenje je le ena izmed mnogih slabih razvad, ki jih človek sprejme kot del vsakdanjika. Tobak povzroča mnoge bolezni, med njimi najpogostejši pljučni rak. Vsako leto za njim umre 1,5 milijona ljudi. Med drugim povzroča tudi emfizem, bronhitis, raka na požiralniku, kožnega raka, levkemijo, raka dojke, koronarno obolenje, možgansko kap ...

Ob **svetovnem dnevu boja proti kajenju, 31. januarja**, bomo klubski aktivisti ljudi ozaveščali na Slovenskem trgu in kranjskih ulicah, kako škodljiva je ta razvada in jim v zameno za ugasnitev cigarete ponudili liziko. Poleg tega bomo merili tudi koncentracijo CO v izdihanem zraku. Več informacij lahko dobite na sociala@ksk.si.

Kombiniran tečaj risanja in slikanja

S **6. februarjem** se pričneja **12-tedenski tečaj risanja in slikanja**, ki bo potekal enkrat tedensko ob petkih, od 17.00 do 19.15 na Gimnaziji Kranj.

Pri tečaju gre za kombinirano skupino, kar pomeni, da bodo v skupini (vseh skupaj največ 8 tečajnikov) tako čisti začetniki, kot tudi tisti z nekaj več izkušnjami.

Če ste v dvomih, ali bi se vpisali v začetni ali nadaljevalni program, se boste na prvem srečanju o tem lahko pogovorili z mentorico (akad. slikarko); pregledali boste vaše dosedanje izkušnje, predebatirali želje, pokomentirali risbe, slike ali fotografije del, ki jih lahko prinesete s seboj.

Tiste, ki imate malo ali nič izkušenj z risanjem in slikanjem, naj pomirimo: čeprav bo skupina kombinirana, bomo z začetniki pričeli res čisto od začetka - viziranje, merjenje, proporci, perspektiva, ...

Cena tečaja znaša **170 EUR** za člane Kluba študentov Kranj in **220 EUR** za vse ostale. V ceno je všteto mentorstvo in ves material (različne trdote grafitnih svinčnikov, radirka, šilček, različni čopiči, akrilne barve, akvarelne barve, mehki pasteli, oljni pas-

teli, oljne barve, slikarski medij (laneno olje, ...), različne podlage za risanje in slikanje, lončki, krpice, lepilni trak, fiksativi za barve v spreju).

Prijave potekajo na Info točki, Slovenski trg 5. Tečaj se izvede, če bo prijavljenih najmanj 6 tečajnikov, prijavi se lahko največ 8 udeležencev.

Nakit iz recikliranega papirja

V **petek, 30. januarja** bo ob petih popoldne v prostorih Kluba študentov Kranj potekala ustvarjalna delavnica, na kateri bomo tokrat izdelovali **nakit iz recikliranega papirja**. Izdelavi nakita bomo tako dodali ekološko noto. Kdo bi si mislil, da lahko iz starih časopisov in revij nastane prav lep in unikaten nakit?

Cena delavnice znaša 1 EUR za člane kluba in 3 EUR za vse ostale. Prijave sprejemamo na naslovu barbara.naglic@ksk.si do srede, 28. januarja.

Popravek

Popravek – iZViS 2.0

V prejšnji številki je prišlo do pomote, kaj je bilo sprejeto in kaj ne. Novi Zakon o visokem šolstvu zaenkrat še ni bil sprejet. ZviS-J, ki je bil zmotno označen za temelj razkroja javnega visokošolskega sistema, predstavlja samo spremembe in dopolnila že obstoječemu zakonu. Spremembe so bile sprejete iz gole nujnosti in urejajo zgolj problematiko neakreditiranih visokošolskih programov.

Državni zbor Republike Slovenije je ZviS-J sprejel 19. novembra 2014, v veljavo pa je stopil le nekaj dni kasneje. Spremembe urejajo veljavnost listin (diplom) visokošolskih programov s pretečeno akreditacijo ter pravice študentov, vpisanih po izteku akreditacije. V kolikor so bile te diplome prejete po izteku akreditacije, naj bi bile neveljavne in študenti bi (v najboljšem primeru) zavrgli tri leta svojega življenja za neveljaven list papirja. Ta popisan list pa po ZviS-J zopet služi prvotnemu namenu.

Prav tako zakon omogoča ohranitev pravice do spremembe študijskega programa, če le ta nima podaljšane akreditacije. Ob tem pa se študentu ne odvzame pravica do spremembe študijskega programa, ki mu po zakonu pripada. Javna veljavnost študijskega programa z nepodaljšano akreditacijo se, v skladu z zakonom, ohrani do

izteka veljavnosti programa, podaljšanega za eno leto od zadnje vpisane generacije v prvi letnik študija. Preprečuje pa tudi razpisovanje novih vpisnih mest tem programom. Razen v primeru, ko visokošolski zavod v določenem roku (15. oktober tekočega študijskega leta) objavi dodaten razpis vpisa.

Te spremembe sedaj že veljajo. Diplomiranci določenih programov Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani, Fakultete za humanistične vede Univerze na Primorskem ter nekaterih drugih, lahko zopet ponosno razkazujejo svoje diplome, s to tradicijo pa bodo lahko nadaljevale tudi kasnejše generacije. Novi ZviS je zaenkrat še v predalu in tam do nadaljnjega tudi ostaja. Po virih iz Študentske organizacije Slovenije pa se pogajanja pod pristojnostjo nove ministric še niso pričela.

Rok Artiček

Ko telovadnico nadomesti bar

Pred približno letom dni je prijateljica, z majhno pomočjo interneta, dobila revolucionarno idejo. Najamemo prostor v centru mesta in ga poimenujemo Zaobljuba. Prvega januarja je na naslovu mogoče najti fitnes, čez par tednov se v istih prostorih nahaja bar.

Marsikdo med nami, vključno z mojo malenkostjo, preživi vsaj delček zadnjih decembrskih dni v pol-nostalgicnem brskanju po spominskih preteklega leta. Sama se po podrobnem pregledu dogodkov, ki ga spremlja obvezno brskanje po škatli, v kateri so se čez leto nabirale koncertne vstopnice in zapestnice, vozne karte ter ostala šara, še posebej posve-

ti s prijateljico trenutno, pod vplivom ravnokar preživetih počitnic, deliva veliko motivacijo za delo, ki pa bo brž kot ne prav kmalu zbledela v tegobah šolskega vsakdanjika. Ravno v pomanjkanju delovne vneme se skriva razlog za opuščanje ciljev, ki se v navalu optimizma zdijo še nekako uresničljivi. Navadno si jih zastavimo preveč, kasneje pa jim čez leto, ko se jim pridružijo še vsakodnevna opravila, šola, služba, nismo kos. Mogoče pa se da vse težave rešiti z bolj natančnim načrtovanjem vsakdana.

Danes sem si končno kupila koledar in planer. Koledar bo celo leto visel nad mizo, ter me stalno opominjal na obveznosti, ki me čakajo v mesecu. Za motivacijo si nanj - poleg že napovedanih testov in rokov za oddajo raznih poročil - zabeležim še prihajajoče dogodke ter nadvse skrbno in natančno označim počitnice. Pogled na dogodke, označene na koledarju prejšnjega leta, razkrije, da je za menoj precej zanimivo leto. Kljub temu pa se ne spomnim svojih prejšnjih zaobljub. Koliko je potem možnosti, da sem katero tudi izpolnila?

Z menjavo letnice se namreč ne moremo upreti mislim o novih začetkih v slogu – novo leto, nov jaz.

Postavljanje visokoletečih ciljev se vse prepogosto konča s padcem na trdna tla, zato bodo moji letošnji cilji čimbolj dosegljivi in povprečni. Mogoče me bo vsaj tako kateri izmed njih spremljal čez celo leto. Bi se moral eden izmed ciljev kljub vsemu glasiti 'držati se novoletnih zaobljub'? Letos se torej zaobljubljam, da ne bom pojedla nič manj čokolade kot prejšnja leta, maturo bom opravila kar se le da uspešno, poleg tega pa bom poskušala biti bolj organizirana. Tudi pisanja te kolumne bi se lahko lotila veliko prej pa vse odlašam na zadnji večer in se posledično grenko pritožujem nad pomanjkanjem kvalitetnega spanca. Kdo je tu kriv, spanca si v začetku januarja nisem obljubila.

Pa srečno v 2015!

 Lucija Perne

Zapik in njegova drža

Zaradi nedavnih tragičnih dogodkov v Parizu, je po svetu vzplamtel živahen diskurz o svobodi govora in tiska. Čeprav že nekaj let svoja dnevna opažanja prelivam na strani nekaterih medijev, se s cenzuro in samocenzuro nikoli nisem podrobneje obremenjevala. Karte so se premešale z nastopom na nekoliko bolj odgovorno uredniško mesto, kjer sem hitro ugotovila, da kljub marginalnemu vplivu, ki ga ima Zapik na svoje bralstvo, vendarle ne moremo objaviti prav vsega, kar nas trenutno navdahne. Tokratna Ajdova polja zato posvečam refleksiji pomena lokalnega študentskega medija in mejam, ki si jih postavljamo sami, kot tudi drugi.

Zapik ni nikoli slovel po revolucionarnih idejah in ideološko obarvanih vsebinah. Nenazadnje to v dobršni meri niti ni njegovo poslanstvo. Kot glasilu Kluba študentov Kranj služi kot informator o klubskem dogajanju, s prispevki, ki pokrivajo dogajanje v Kranju in njegovi okolici, pa se vpenja med lokalne medije s posebnim poudarkom na dijaških ter študentskih vsebinah. Veliko vsebin služi razvedrilu (ne slepimo se, da določen del bralstva preskoči strani z veliko teksta in hlastno prebere zgolj, kaj mu napovedujejo zvezde na strani 33), nekatere pa so vendarle nekoliko bolj resne in skušajo opozarjati na mladinsko problematiko.

Ravno pereča vprašanja so tista, ki zahtevajo večjo mero občutljivosti in premisleka pred objavo. Med Zapikovci je kar nekaj novinarskih peres, ki suhoparna dejstva obogatijo s subjektivnimi ideološkimi stili, kar me kot osebo, ki prispevku odobri zeleno luč za objavo, občasno pahne v dilemo. Včasih se z napisanim strinjam, spet drugi ne in potem skušam iskati mejo, do katere še prispevek, ki mi vsebinsko ni najbolj po godu, spustim pod tiskarski stroj. S tem, ko novinarju sporočim, naj določen del nekoliko predrugači, novinarja (sicer milo) cenzuriram. To pa je beseda, ki se je liberalna Evropa očitno nadvse boji, kot smo lahko zaznali ob #jesuischarlie dogajanju.

Pa vendar, kje so meje in koliko novinarske svobode si lahko majhna študentska revija sploh privoščiti? V primeru Zapika bi rekla, da veliko. Nad mojo glavo visi meč upravnega odbora, ki pa se v uredniško politiko vpleta zgolj toliko, kot je potrebno za transparentno delovanje revije. Nismo podložniki velikih korporacij, saj nas še vedno napaja javni denar in ne služimo nobeni politični struji. Lahko bi rekla, da si lahko dovolimo kar precej, a največje škarje, ki krajšajo krila svobode, nosimo prav Zapikovci sami. Na redakcijskih sestankih tehtamo, katere vsebine si zaslužijo pozornost in

katero problematiko je potrebno nasloviti. Občasno se zaletimo, da nekatere negativne teme, povezane z lokalnim okoljem, včasih namerno prezremo, ker zaradi golega dejstva, da se v Kranju tako ali tako vsi poznamo med seboj, ne želimo sprožiti sovražnih čustev pri ljudeh, s katerimi sodelujemo.

Čeprav Zapik ni medijski velikan, lahko negativen/pozitiven glas o nekem subjektu/objektu vendarle seže preko meja ciljnega občinstva in pusti nek pečat. Samocenzura zato nastopi tudi iz občutka odgovornosti do napisanega in zavedanja, da imajo črke na papirju določen vpliv. Kdaj je potemtakem kritika na mestu? Sama bi rekla, da takrat, ko se močnejši znaša nad šibkejšim – pa naj gre za državo nad posameznikom ali pa sošolcem nad sošolcem. Takrat, ko se godi namerno povzročena krivica, ko dostojen človek ne more dostojno živeti, ko sistem ne deluje in ko je kritika zakrinkan klic na pomoč. V primeru Zapika, kjer radi dobro jemo, že nekaj sezon kritično ocenjujemo kranjsko gostinstvo – ponudbo z namenom, da se pohvali dobro in graja slabo delo. Kritika v mediju – pa naj gre za najboljše sirovo štručko ali vladne ukrepe – mora preseči nivo spletnega komentiranja in stremeti h konstruktivnosti in dobronamerni želji, da se stanje izboljša. Mora biti tudi spoštljiva do skupine, ki ji je kritika namenjena.

Svoboda govora in tiska sta pomembna sestavna dela vsake demokratične družbe in usmeriti se moramo k temu, da ju vzpostavimo in nato tudi ohranjamo. Pa vendar, pravica do svobodnega izražanja se konča tam, kjer se začne pravica drugega. Velikokrat pozabimo, da, čeprav lahko rečemo vse, vsega vendarle ne bi smeli reči. Na primeru že prej omenjenega spletnega komentiranja lahko vidimo, da lahko zmožnost izrekanja prav vsega hitro vodi v debato na zelo nizkem nivoju, ki zgolj podžiga nestrpnost in seje odpor do poslušanja (ne nujno tudi sprejemanja) drugačnih stališč.

Zatorej, za svoboden govor z veliko mero odgovornosti! Mi se trudimo, kot vemo in znamo.

 Petra Ajdovec

Živa Lopatič

vodja edine pravične trgovine v Sloveniji 3MUHE

„Če pa že v študentskih letih začneš spreminjati svoj pogled na svet, kaj je etično, kaj je moralno, kaj je smiselno – se sam pri sebi odločiš.“

Na obisku v pravični trgovini

Če bi lahko vsem verjeli na besedo, bi bil svet veliko lepši. Ker pa bi bilo naivno verjeti vse, kar nam povedo, vsi pa želimo imeti lep svet, je pravična trgovina ena izmed tistih odličnih idej, o katerih se splača vedeti več. In je ideja, ki deluje.

Najprej, kaj sploh je pravična trgovina oziroma fair-trade in zakaj je tako zelo pomembna?

Skratka, začelo se je približno 40-50 let nazaj in sicer z namenom tistih držav, ki so tako ali tako kupovale neke stvari iz manj razvitih držav ter jim istočasno pošiljale tudi donacije, s katerimi so uravnavali probleme revščine in probleme lačnih. In v nekem trenutku so se vprašali, zakaj bi mi tem državam pošiljali denar? Dajmo raje te izdelke, ki jih *itak* kupujemo, kupovati po cenah, ki so višje od njihovih proizvodnih stroškov. Tako jim na ta način omogočimo normalno življenje. In tako se je potem začela razvijati pravična trgovina, ki danes deluje po desetih načelih. Teh deset načel se nanaša predvsem na to, da se proizvajalcem zagotavlja pogoje za odkup, s katerimi lahko živijo, na drugi strani pa se od njih tudi nekaj zahteva - da ni otroškega dela, da so ženske in moški enako plačani, da so okej delovni pogoji - da so delovne ure pravilne, da ne delajo v pogojih, v katerih ni smiselno delati in tako naprej. Potem z njimi sklepajo dolgoročne pogodbe - se pravi, da ima nekdo, ki kupuje od nekega proizvajalca, z njim sklenjeno pogodbo, ne glede na to ali je letina slaba ali dobra. Potem on ostaja z njim dolgo časa in mu na ta način omogoča, da se proizvajalec med tem razvija, s tem pa se tudi zmanjša število posrednikov. Če sem bolj konkretna in povem nekaj o kavi, ki jo imamo tukaj. Zanj vemo, da je prišla iz Mehike, iz kooperative Isma. Oni so prodali svojo kavo uvozniku za Evropo, ta uvoznik pa je prodal zadevo nam in vidva danes že pijeta to kavo. Se pravi, sta četrta v vrsti od proizvajalca do končne skodelice kave in to je tisto, kar hoče pravična trgovina doseči pri vseh stvareh. Potem popolna transparentnost, mi za to kavo vemo vse. Vemo točno, kje je rasla, vemo kdo jo je obral in vemo, kako je prišla do sem in kako je pripravljena. Vemo vse datume in načeloma bi lahko pokazali ljudi, ki so to kavo obirali. To pravična trgovina v bistvu hoče, popolno transparentnost, da lahko to vsak pogleda. Ne glede na to, da so izdelki certificirani - ta certifikat je neko zagotovilo - lahko vsak posameznik pogleda. In tudi večina izdelkov fair-trade, sploh kar se tiče prehrane, ima svojo fair-trade kodo. Ta fair-trade koda dejansko skriva za sabo vse informacije, ki so splošno dostopne na internetu. Ne rabiš nobenih posebnih gesel, da lahko do tega dostopaš in pregledaš, od kod stvari prihajajo, kako so narejene in tako naprej. Če povzamem, pravična trgovina je to, da naj bi bili proizvajalci pravično plačani za svoje delo, pravično pa pomeni, da so predvsem plačani na način, ki je višji od njihovih proizvodnih stroškov in da so tudi vsi ti ostali pogoji na dolgi rok taki, da lahko normalno živijo. Se pravi, noben od njih ne bo imel na primer jahte, ampak vsi pa lahko svoje otroke šolajo, imajo zdravstvene sisteme in dodatno

dobivajo neke premije, ki jih lahko uporabljajo za izboljšanje infrastrukture, za zdravstvo, šolstvo v lokalni skupnosti, v katerih delujejo in si na ta način izboljšujejo pogoje za svoje življenje.

Kako ste se vi znašli v verigi pravične trgovine? Kakšna je vaša vloga?

Pravična trgovina v Sloveniji obstaja 10 let. Začela sta jo društvi Umanotera in Humanitas ter tiskarstvo Medium. In najprej se je seveda v Sloveniji o tem le govorilo. Ampak o pravični trgovini kot taki je nesmiselno govoriti. Smiselno je, da imaš na voljo izdelke, narejene po načelih pravične trgovine, ki jih lahko kupiš. Skoraj tri leta nazaj sem se pridružila 3MUHAM in jih takrat prevzela kot poslovodja trgovine. Ampak potem smo zelo hitro ugotovili, da je poslovanje trgovine čisti biznis, veliko bolj pa je pomembno ozaveščanje - to, da se o tem govori, da se dela dogodke, da se dela intervjuje, da se dela vse sorte naookrog - samo, da se enostavno o pravični trgovini govori. Pravična trgovina ni nekaj preprostega, kar ti lahko napišeš na nek letak pa nekam objaviš, ampak je nekaj o čemer moraš z ljudmi govoriti, jim razlagati. Tri leta nazaj smo začeli s predavanji in prvo predavanje je bilo *Pravična trgovina in kava*. Ta predavanja sedaj ponavljamo že tri leta. Iz tega se potem razvije predvsem to, da je pravična trgovina danes na boljšem kot je bila tri leta nazaj v smislu prepoznavnosti in tudi v smislu tega, kar se v trgovini dogaja. Poleg tega smo pa naredili še dodatno stvar, in sicer smo nadgradili načela pravične trgovine in jih še malo približali uporabnikom ter naredili svojo kavo. To je pa Buna, ki je izven 3MUH. Tine, jaz in Rene smo zadružniki in smo tudi prvi trije, ki smo začeli s temi predavanji o pravični trgovini in kavi. Naš namen je, da bi vsi izdelki, ki jih uporabljamo, lahko bili narejeni v skladu s temi načeli ne glede na to, ali so od daleč.

Ali je kakšna zgodba iz deprivilegirane dela sveta pustila na vas še poseben vtis?

Zgodb pri pravični trgovini je ogromno. Ljudje, ki se potem pojavljajo, kot na primer: "Zato, ker smo vključeni v sistem pravične trgovine, lahko sedaj šolam svoje otroke," "Končno nam ni več treba hoditi po vodo nekam daleč," in tako naprej. In tega je res ogromno, internet je preplavljen s tem. Ampak kar mene v bistvu pri pravični trgovini preseneča je to, da je to koncept, ki je star več kot 40 let in še danes živi. Dejansko konstantno opozarja na nepravilnosti, ki se dogajajo in s prstom kaže na mednarodni trgovinski sistem, na delo WTO-ja in tako naprej. Impresivno se mi zdi tudi to, da – ne samo, da živi – tudi vpliv pravične trgovine raste. Vedno več je fair-trade izdelkov, ki dosegajo tudi vedno večje tržne deleže. Pri kavi gre že skoraj 2% vse kave na svetu, ki se jo proizvede, čez sistem pravične trgovine. In 2% se mogoče ne sliši tako veliko, ampak če si pa predstavljamo, da je kava na borzi takoj za nafto druga surovina, s katero se na svetu največ trguje, potem pa 2% ni več tako malo. Pa še to, vsi izdelki, ki se prodajajo v okviru pravične trgovine so izdelki, ki jih mi ne potrebujemo za preživetje. Vsi so na nek način luksuzni – kava, čokolada, sladkor – to je nekaj česar ne potrebujemo. Mi sicer mislimo, da jih, ker je vse tako splošno dostopno, ampak po drugi strani pa se moramo zavedati, da ti izdelki prihajajo od zelo daleč in da o teh stvarih večinoma nič ne vemo. Kar mi hočemo narediti je, da vam povemo, da nič od tega ni samoumevno, da prihaja od zelo daleč in da je vse skupaj absolutno prepoceni pri nas. In ker je prepoceni, pomeni, da nekdo zelo veliko zasluži vmes, nekdo je na drugi strani

izkoriščen, največkrat pa dobimo zelo neakovostne izdelke. O kavi ne vemo skoraj nič, pijemo jo vsak dan, ampak pijemo grozljivo zanič kavo. Stare, narobe sprazene – vse to, kar naj kava ne bi bila. Prav tako je tudi sladkor popolnoma predelana stvar. Ali pa čokolada – danes mora biti 10dag čokolade 0,70 – 0,80 EUR in potem, če začnemo gledati, kaj je sploh v čokoladi notri pa ugotovimo, da tistega zaradi česar čokolado kupimo – kakava – notri skoraj ni.

Kje in kako lahko preverimo, če je bilo to kar kupimo res del pravične trgovine v celotnem procesu od proizvodnje do končne prodaje?

Obstajajo certifikati, ki dokazujejo, da je stvar iz pravične trgovine. To je za prehranske izdelke – čokolada, sladkor, kava, čaj in tako naprej. Za izdelke obrti, za ročno narejene stvari pa enostavno moramo poznati tistega, pri katerem kupujemo. Mi imamo stvari iz sistema pravične trgovine, ker so pač certificirane pri organizaciji in če mi vemo, od kod izdelek prihaja, lahko preverimo ali je res iz fair-trade organizacije. Načeloma, če so stvari sledljive, je zelo majhna verjetnost, da nekdo nekoga izkorišča. Tudi če jaz prodajam eno stvar iz Afrike in povem: "Aha, ta šal je pa izdelala ta in ta gospa v na primer Er Nigrum Aliju," in lahko pokažem še njeno sliko ter dam zraven še njen kontakt, lahko kdorkoli to gospo kontaktira, najde ta šal in ona mu lahko zagotovi, da je za svoje delo prejela pravično plačilo. To je v bistvu fair-trade, kljub temu da šal ne bo nikoli certificiran in ona najbrž ne bo nikoli v sistemu pravične trgovine. Ampak še vedno je bistvo, da je narejeno po načelih, ki so skladni s pravično trgovino.

Kako se izvaja nadzor nad pravičnostjo trgovanja?

V okviru pravične trgovine delujeta dve krovni organizaciji. Ena je World Fair Trade Organization, ki dejansko postavlja standarde. Obstaja tudi Fair-Trade Labeling Organization International, ki podeljuje certifikate in izvaja nadzor nad podeljenimi certifikati. To so ljudje, ki hodijo na teren v vprašalniki in *čekirajo*, da je vse narejeno v skladu s temi načeli, o katerih sem prej govorila. Za vse izdelke, ki jih imamo mi na 3MUHAH, se to preverjanje dogaja še na dodatnem nivoju. In sicer v Evropi v vsaki državi deluje ena pravično-trgovinska organizacija. Tukaj ni konkurence – v Avstriji EZA, pri nas Odjuga, ki je lastnik 3MUH. Te organizacije, ki so hkrati tudi uvozniki, na primer EZA v Avstriji, ki uvaža stvari iz 60 kooperativ – oni še dodatno preverjajo svoje dobavitelje, da se držijo načel pravične trgovine. Kar pa ne preverjajo oni pa preverja še European Fair Trade Organization, tako da poleg FLO in WFTO preverjanja pride do preverjanja še na nivoju direktnih uvoznikov.

V Sloveniji pravično trgovino najbolj promovirajo 3MUHE, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj Umanotera, zadruga Odjuga ter društvo Humanitas. Se ozaveščenost veča?

V bistvu danes največ na ozaveščenosti delata Buna in 3MUHE. Ozaveščenost se absolutno povečuje, ne morem pa govoriti o številkah, ker že dolgo nismo delali nobene resne raziskave, ki bi pokazala, kakšno je stanje. Dejstvo pa je, da nas vedno več ljudi sprašuje o pravični trgovini in da se vedno več kritike nepravilne trgovine pojavlja v slovenskih medijih, kar pomeni, da je to le tema, ki postaja vedno bolj pomembna. Pravična trgovina je nekaj, kar bi res moralo delovati na vseh nivojih družbe v smislu poslovanja. Pa naj gre tu za mednarodno poslovanje ali pa za poslovanje tukaj. Bistvo je, da si vsak zasluži pravično plačilo, da ne bi smeli otroci nikjer delati, da bi vsi morali imeti normalne delovne pogoje, da pri proizvodnji in pri izdelavi ne bi smeli uničevati okolja v katerem delujemo. Mislim, da nam je to vsem jasno. Smiselno bi bilo, da se sklepajo dolgoročne pogodbe in da so poslovanja transparentna. Kdor dela, naj tudi zasluži. Ampak naj zasluži primerno temu delu, ki ga je vložil, ne pa da se ustvarjajo neki profiti na račun nekoga, ki je izkoriščen – ali ljudje ali okolje.

Je mogoče danes v Sloveniji živeti le od izdelkov, narejenih po kriterijih pravične trgovine?

Dejstvo je, da to itak ni mogoče – fair-trade izdelki so luksuzne stvari, ki jih v osnovi ne rabimo. Ampak, če pa kombiniramo lokalno pridelano z fair-trade izdelki, pa absolutno ja. Lani smo naredili projekt v okviru Čikomobila, ko je ta prišel v Slovenijo. Naredili smo tekmovanje *Pravilno pečeno*. Od tekmovalcev smo zahtevali, da nekaj spečejo, ampak da mora biti ena od sestavin čokolada, vse sestavine, ki pa jih uporabijo pa morajo biti ali lokalno pridelane, se pravi moka, sadje, lešniki, orehi. Vse, kar pa ni slovensko pa mora biti iz sistema pravične trgovine. In uspelo jim je. Štirinajstim tekmovalcem je uspelo narediti vse samo iz lokalne pridelave ali fair-trade trgovine. Je pa res, da so morali prilagoditi recepte.

Kako študentje lahko prispevamo k lepšemu svetu?

Študentje imate v bistvu ogromno vlogo. Eno je absolutno to, da ste mladi veliko bolj odprti do tega, kar se dogaja na svetu, mogoče razumete kakšne stvari veliko bolje, kot jih hočemo mi razumeti ali pa kakor jih hočejo starejši. Ker enostavno, ko si že dvajset let v sistemu, se ti tudi v glavi nekaj premakne in enostavno ne razmišljaš več in ne verjameš več, da lahko kar koli narediš. Če pa že v študentskih letih začneš spreminjati svoj pogled na svet, kaj je etično, kaj je moralno, kaj je smiselno – se sam pri sebi odločiš. Razumem, da študent reče: "Nimam denarja," okej, ampak lahko pa potem tudi reče: "Okej, ne bom ta teden, mesec pojedel treh čokolad, bom pojedel eno pravo čokolado," ali pa: "Ne bom spil dvajsetih kav, ampak bom spil tri dobre kave". Dokler sam pri sebi odločaš, se lahko veliko bolj odločaš za stvari, ki so smiselne. Poleg tega mi veliko predavamo po srednjih šolah, tudi fakultetah. In vedno se najde vsaj eden, ki na koncu vpraša, zakaj se vsi proizvajalci ne vključijo v sistem pravične trgovine? *Halo, saj bi se imeli lepše*. Na to se lahko samo nasmehnemo, ker je odgovor na to vprašanje preveč kompleksen. Ampak odrasli takega vprašanja nikoli ne bi postavili, ker jim je jasno, zakaj ne. Jasno jim je zaradi tega, ker jim je logično, da če suhe slive iz Čila danes v trgovini stanejo manj, kot suhe slive pridelane v Sloveniji, je s tem svetom nekaj hudo narobe. Ampak odrasli se tega ne bodo več spraševali, oni bodo enostavno izbrali cenejše suhe slive. Študent pa bo mogoče pogledal deklaracijo in se vprašal o teh stvareh. Tako da ja, možnost je. Pa to ni tisto "pojdimos se sedaj aktivizem" ali pa "spremenimo svet iz danes na jutri", v bistvu je to samo stvar posameznika in njegove odločitve, za kaj bo zapravil svoj denar. Denar, ves ki ga imamo, dejansko tudi en evro, je naša možnost odločanja ali pa možnost spreminjanja sveta. In za koga ali za kaj ga zapravimo, ima lahko takšne in drugačne posledice. Ali izberemo fair-trade, lokalno ali podpremo svojega sosedo, ki se trudi in nekaj izdeluje sam zaradi tega, ker pač mora preživeti ali pa gremo v supermarket in damo še dodaten denar nekomu, neki brezosebni korporaciji, ki lahko da izkorišča, lahko pa da ne. Imamo veliko možnosti odločanja in možnosti, da naredimo nekaj drugače.

Delo preko študentskega servisa po novem

Delo osvobaja, rešuje spon in omogoča človeku, da doseže svoje sanje. Po drugi strani pa je delo napor. Biblično gledano je celo božja kazen za grehe. V praksi pa prepogosto redka dobrina, čeprav je človekova pravica. Kljub temu, da služba ni naš glavni namen, smo v proces dela vključeni tudi dijaki in študentje, zato vprašanje dela za nas ne sme biti tabu.

Dijak oz. študent ima veliko šolskih obveznosti, zato redna zaposlitev zanj ne pride v poštev. Primerna alternativa je delo preko študentskega servisa. Na spletni strani <http://www.mojedelo.com/studentsko-delo> se lahko poučimo, da: „... je študentsko delo (enako velja tudi za dijaško delo) občasno ali začasno delo, ki ga študent opravlja preko pooblaščen organizacije na podlagi študentske napotnice. Med pooblaščen se uvrščajo tiste organizacije, ki imajo dovoljenje (koncesijo) za opravljanje te dejavnosti.“ Ostale spletne strani navajajo bolj ali manj podobne definicije.

Žal pa naše državne finance bijejo plat zvona in oblastniki želijo iztisniti vse kar se da in tako smo se pred „dacarskim strojem“ znašli tudi dijaki in študentje. Vlada je v novembru predlagala reformo študentskega dela, ki se bo poznala predvsem v smislu vseh mogočih davkov, ki si jih navaden smrtnik sploh ne zna predstavljati. Po konceptu „vsako delo šteje“ je študentsko študentsko delo upoštevano kot katerekoli druga oblika zaposlitve in se po novem šteje v pokojninsko dobo ter je polno obremenjeno z dajatvami.

Spremembe je državni zbor potrdil 16. decembra 2014, s

tem pa so postale veljavne. V splošnem se bo s spremembami ukvarjal študentski servis, povprečen mladi garač pa bo novosti lahko zlahka izračunal s pomočjo bančnih izpisov. Iz tega izhaja, da če ne bomo nadpovprečno garali, bodo naši zaslužki MANJŠI.

Prva (nam sicer koristna) sprememba je uzakonjena minimalna urna postavka 4,5 € bruto oziroma 3,8 € neto. Povedano drugače za vse, ki so vam matematični izrazi tuji, za eno uro dela boste dobili tri evre in osemdeset centov, za kar boste lahko glede na povprečne cene v Sloveniji popili tri skodelice kave in preostalih 20 centov spravili v žep. Na tem mestu je na prvi pogled vidno nekoliko izboljšanje, saj so se doslej prepogosto našli delodajalci, ki za naše usluge niso bili pripravljeni plačati več kot 3,5 € na uro.

Zvišane „plače“ pa ne bodo edini dodatni strošek podjetja oz. drugega delodajalca. Glede na znesek naše plače bodo delodajalci morali plačati še pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini 8,85 %, prispevek za zdravstveno zavarovanje v višini 6,36 %, prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni v višini 0,53 %, koncesijsko dajatev v višini 16,00 %

in še dodatno koncesijsko dajatev v višini 2 %, skupaj torej 33,74%. Ena ura našega dela bo podjetje stala minimalno 6 evrov in 2 centa.

Dacarji pa ne bodo skubili le kulakov in tovarnarjev, marveč bo šiba klestila tudi med proletarci in pridnimi delavci. Slednji bomo morali plačevati najmanj sedemdeset centov dajatev ali kar 15,5 % plače. Za skodelico kave bomo tako morali delati 15 % dlje kot sedaj. Denar za eno kavo bomo prigarali v največ 20 minutah, kar je za nekatere strastne pivce te rjave tekočine najverjetneje dolga doba.

Od svoje plače bomo odvajali 15,5 % za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, v zameno pa se nam bo delo štel v pokojninsko dobo po nekem sumljivem in nezanesljivem algoritmu. Pokojninsko dobo bi pridobili na podlagi plačanih prispevkov. Za približno 300 € zaslužka na mesec bomo prejeli 3 mesece delovne dobe.

Proces dela pa bo v principu ostal enak. Na nas je, da si poiščemo delo, potem si priskrbimo napotnico, z birokracijo, davki in izplačili pa se ukvarja študentski servis. Kljub temu priporočam vsaj površno pregledovanje izpisov in finančnih poročil, saj v današnjem svetu ne moreš več računati na nikogar.

Sedaj pa h globalnim posledicam varčevanja na ramenih mladine. Zakonodajalci poudarjajo, da je študentsko delo še vedno najcenejše, vendar se je kljub temu podražilo za 33 %, torej za eno tretjino. Če to prevedem na vsem razumljiv primer čokoladnega namaza (nutela, eurokrem, vikikrema...). Če se najcenejši namaz podraži za 33 %, ga bom za enak denar lahko kupil tretjino manj. Tako bo tudi delodajalec za

enak denar lahko zaposlil tretjino delavcev manj, kar pomeni, da bo delo težje najti. Posledično bomo bržkone morali poseči po vsakem delu, tudi če nam ne bo pisano na kožo. Posledice varčevanja na ravni države bodo torej verjetno vidne v obliki poslabšanja delovnih razmer.

S tega mesta se sprašujem, ali so tovrstni ukrepi res smiselni? Ali bomo s 15% lastnega zaslužka res rešili državo. No, z mojim matematičnim znanjem tega ne znam izračunati, a mi kmečka pamet pravi, da bo teh 15 % le kaplja v ocean.

Poleg tega se mi zdi ironično, da bomo mladi, ki smo tabula rasa oziroma nepopisan list papirja, morali plačevati pokojnine tistim, ki so našo državo pripeljali do trenutne situacije. Pri tem pa starci, ki bodo sedaj živeli na naših žuljih, ne bodo prispevali niti centa v naše štipendije in druge skromne prihodke. Tudi tokrat bomo očitno plačali nedolžni. V zameno smo dobili nekaj malega ugodnosti, ki so v primerjavi s stroški neuporabne, med tem ko tistih koristnih nimamo. Kje so torej študentski sindikati, obvezna plačana malica, obvezni odmori za malico, obvezen plačan prevoz, študentski regres in sindikalni izleti?

Kljub temu priporočam vsaj površno pregledovanje izpisov in finančnih poročil, saj v današnjem svetu ne moreš več računati na nikogar.

Poraja se vprašanje, ali se sploh splača delati? Delo prinaša denar, torej je smiselno, sploh ker naše šolanje ni tako brezplačno, kot se zdi na prvi pogled. Tako nam ne preostane drugega kot da obstanemo in upamo na boljše čase, četudi bomo morali do takrat opravljati srednjeveško tlako.

Za konec pa obljubljam, da uredništvo Zapika (da, novinarji delamo preko študentskega servisa) ne bo podleglo zatiralcem in bo kljub večji obdavčitvi še vedno ostal glas malih ljudi, trpečih v pesti kapitalizma. Ne, Zapik se ne da, pa če ga bo potrebno tiskati s ciklostilom.

Zaključil bi z latinskim vzklikom „Acta, non verba!“ s katerim vse pozivam k borbi za naše pravice.

	Zdaj	Po 1. februar 2015	Po 1. januar 2016
Znesek na napotnici	100 €	100 €	100€
Nakazilo študentu	100 €	84,50 €	84,50 €
Znesek na računu podjetja	129,58 €	133,74 €	127,34 €
Obdavčitev podjetja (brez DDV-ja)	29,58 %	33,74 %	27,34 %*

*Obdavčitev za podjetja se bo 1. 1. 2016 ponovno znižala na 27 %, saj je to določeno v sporazumu med ŠOS in Vlado RS.

Mlečna restavracija

Zapikovci smo na tokratnem (kot vedno) produktivnem sestanku soglasno izbrali destinacijo težko pričakovanega skupinskega hranjenja. Zgolj nekaj korakov od gimnazije, v neposredni bližini ošabne knjižnice (na priročni lokaciji za uka željne in lačne ljudi), nas je čakala znamenita Mlečna restavracija.

Točno opoldne (v strahu pred lačnimi someščani, ki bi si lahko izborili vse najprestižnejše priboljške in za nas ne bi ostalo niti grizljaja ocvrtega sira), z akademsko zamudo zaradi pravilčno zasnežene Gorenjske in s sestradanimi želodci smo vstopili v vsem dobro znano jedilnico v kranjskem mestnem jedru, ki slovi po cenovno ugodnih raznovrstnih kosilih in domačih slaščicah, kjer se imetniki bonov lahko najeste že za dobra 2 evra.

Ambient

Naše omizje se je naglo razraščalo, pri sosednjih mizah pa so z zmerno glasnostjo klepetali prikupni ostareli pari ali neškodljivi uslužbenci s polurnim odmorom za malico. Glasbeno ozadje je bilo izjemno subtilno, pravi balzam za (od profesorjev in kričočih kolegov) utrujena ušesa.

Na mizah, ki sicer ne premorejo galantnih prtov, si lahko razgrnete izvod resne tabloidne revije ali z borznimi grafi obarvanega dnevnika, ki je na voljo med pestro ponudbo čtiva. Prav zaradi slednjega je Mlečna gostoljubno pribežališče vseh, ki s(m)o občasno primorani jesti sami. Namesto pomilujočih pogledov zaljubljenih parov, ki drug drugemu nosijo v usta specialitete indijskokoromandijskega porekla, boste tu našli miren kotiček iskalci užitka ob zgolj žgancih in črni kroniki.

prijetno ozračje, raj za osamljene jedce /

Pestrost ponudbe na bone:

Restavracija ponuja široko paleto stalne in dnevne ponudbe (vseeno pohitite, da ne ostanete brez pečenih piščančjih kračk, saj izvirno imenovane jedi zmanjkuje z neverjetno hitrostjo). Juha je sicer le ena, poleg nje pa ne računajte na košaro kruha. Pestrost vegetarijanske jedače smo večinski predstavniki mesojedih bitij skoraj spregledali. Izmed osmih solatnih krožnikov so trije povsede celotni človeški vrsti, če pa vam kotlet, makaronovo meso, gov-eji medaljoni in ljubke živalske okončine ne dišijo, si lahko privoščite štruklje (sirove, pehtranove in orehove), gratinirane palačinke, zelenjavno lazanko... Lačni torej ne boste odšli niti najbolj izbirčni obiskovalci.

nadpovprečna raznolikost jedi, navdušujoče bogastvo solat / samo ena vrsta juhe

Velikost porcij:

Porcije juhe, solate in sladice so po meri povprečnega jedca, glavne jedi pa so zares ogromne in količinsko enake tistim za ostale goste, ki niso upravičeni do subvencije. Ne glede na to je tudi zanje cena obroka dokaj nizka. Posamezno jed z dnevne ponudbe si lahko ne-študent plača z 3.90 do 5.20 evri.

Brez skrbi se lahko odločite tudi za delitev enega obroka in pridobite dodaten razlog za obisk restavracije v dvoje.

enormne porcije / preveč hrane

Postrežba:

Jedilnik je razumljiv, kar ni vedno samoumevno. Poleg seznama ponujenih dobrot so vsaki pripisani morebitni alergeni. Ta redek, a pohvale vreden pripis je lahko nadvse koristen in hkrati nemoteč za vse, ki želijo le bistvene navedbe ponudbe.

Natakarica, ki nas je prisrčno sprejela, je bila nekoliko zmedena zaradi množičnega prihoda študentov z listi papirja in svinčniki, ki so si besno zapisovali sprotne opazke (za uslužbenca je vsak iztrgan listek iz koledarja in narisana kračka s srčkom znak za preplah, ki povzroči neverjetno ustrežljivost). Verjetno smo zato dobili kakšno juho in solato več, ali pa smo bili tega prestiža deležni na račun pomanjkanja tekočine. Pijače nam niso ponudili, nam pa se je zdelo nečastno prositi za deset kozarcev vode. Sicer smo bili postreženi hitro, vendar ne istočasno. Ocena postrežbe je vseeno ostala visoka zaradi naše zvrhane mere razumevanja in vseskozi iskreno nasmejane natakarice, ki nam je predlagala, naj odvečno hrano vzamemo s seboj in svetovala večje glavne jedi (npr. veliko dunajsko solato namesto manjše in dodatne - običajne, ki pripada študentskemu kosilu; štiri palačinke in ne treh s kompotom). Odnajanje praznih krožnikov je bilo res natančno časovno preračunano, zadovoljni smo bili tudi s posedovanjem dodatne mize za odlaganje solatnih skled.

prijazna natakarica, sladica za domov / žejni vode

Okus:

Najprej nas je pogrela mediteranska paradižnikova juha (naleteli smo na pikantno paradižnikovo mezgo z rižem, ki je sumljivo spominjala na čuftino omako). Nekoliko preveč začinjena in izrazito slana nas je pustila ravnodušne, toda kmalu so na mizo priomale zelene solate s fižolom v primerno velikih količinah. Morda nas je le njihovo število nekoliko utesnjevalo, saj smo imeli malo prostora za glavne jedi. Te so prišle v večih zaporednih valovih po načelu »kdor prvi pride, prvi melje«. Naročili smo pečene piščančje kračke z džuveč rižem, kar se je izkazalo kot odlična izbira. Tudi dunajska solata je bila okusna, jogurtov preliv morda preredit, kosi solate ravno prav veliki, le meso bi bilo lahko narezano na kose. Gratinirane skutne palačinke in sirovi štrukliji so bili božanski, medtem ko so strokovnjaki vihal nosove nad krvavico s pirejem in kisló repo. Dve porciji pohanega sira sta pošli brez besed, le tatarska omaka je bila deležna pripomb. Bila je namreč nenavadno tekoča, a izrazitega okusa. Ocenjevalki zelenjavne lazanje je bilo všeč razmerje med sirom in zelenjavo, ki naj bi bilo enakovredno, ogromen svinjski kotlet je zadovoljil tudi zahtevnega, nekoliko samosvoja člana novinarske ekipe, ki je hitel domov postavljat jaslice (štiri dni po božiču).

Kdor je imel prostor še za sladico, se je mastil z indijankom, ostali so lično zavitega odnesli s seboj. Na tem mestu ne gre pozabiti pohvale za skrbnost ponudbe »take away«, saj je osebje zgledno ponudilo pakiranje mesa, indijanka in celo solate.

priporočamo dunajsko solato, štruklje, piščančje kračke in ocvrti sir (klasika, se razume) / juha in kmečka pojedina

Cena študentskega bona: 2,07 EUR		Vrednost obroka: 4,70 EUR		Subvencija: 2,63 EUR	
	AMBIENT	VELIKOST PORCIJE	OKUS	POSTREŽBA	PESTROST PONUDBE NA BONE
SKUPNO POVPREČJE	3,0	4,4	3,6	3,9	4,2

Umetnost domačega pivovarstva

Ste kdaj razmišljali, kako dobro bi bilo, če bi imeli svoje najljubše pivo vedno pri roki? O tem je tudi razmišljal **Nejc Kišek**, študent drugega letnika informatike, ki je začel variti svoje lastno pivo kar doma. Nasmijan Kranjčan mi je v trenutnem stanovanju v Ljubljani pokazal svojo domačo pivovarno in razložil, kako stvar deluje, na koncu pa mi je še natočil kozarec domačega.

Od kod si prišel na idejo, da bi sam začel variti pivo?

Že od nekdaj sem ljubitelj dobrih piv, te pa je težko dobiti. Njihove cene skoraj vedno presegajo dva evra, zato sva se s prijateljem že nekaj časa nazaj pogovarjala o tej ideji. Pred pol leta pa sem se odločil, da stvar vzamem v svoje roke. Naročil sem vso potrebno opremo in se lotil prvega varjenja.

Je varjenje zahtevno in kakšno je sploh bilo prvo pivo, ki si ga zvaril?

Varjenje je samo po sebi zelo enostavno, so pa določene stvari, na katere je potrebno paziti. Prvo pivo je bilo malce bolj vodeno, no ampak smo ga vseeno spili (smeh). Drugače sem pa ravno včeraj začel variti nov kotliček piva. To je moja peta varilska »runda«.

Koliko piva pa zvariš v enem varjenju in kakšni so stroški domačega piva?

V enem kotličku zvarim do 25 litrov piva. Cena za tako količino je približno 20 evrov, kar pomeni, da je cena na steklenico slabih 50 centov. Seveda pa je na začetku potrebno kupiti vso potrebno opremo. Ta strošek tudi ni prevelik. Sam sem plačal okoli 60 evrov za vso opremo, se pa ta vložek hitro povrne. Zelo draga zadeva pri pivu so steklenice, saj je potrebno dobiti dovolj steklenic in jih vedno znova prati. Najraje uporabljam steklenice od Bernarda, saj imajo pokrovček in ne zamaška, zato je njihovo zapiranje lažje.

Kakšen pa sploh je postopek varjenja piva in koliko časa poteka?

Najprej potrebuješ koncentrat, ki ga naročiš prek interneta. Jaz naročam prek spletne strani mojepivo.si. Tam imaš na voljo neomejeno različnih vrst koncentratov piv. To je približno dvolitrska pločevinka, katero zliješ v posodo in ji na začetku dodaš vodo, kvas, sladkor in ječmen v prahu ter pustiš snov stati v posodi, kjer poteka prva fermentacija. To je postopek, kjer kvasovke sladkor pretvarjajo v alkohol in ogljikov dioksid, zato več sladkorja pomeni tudi več alkohola v pivu. Je pa potrebna pazljivost, saj se s sladkorjem ne sme pretiravati, da pivo ne izgubi svojega okusa. Ta postopek traja kakšen teden, toda pivo je potrebno pustiti v posodi tri tedne. Zatem tekočino natočimo v steklenice in dodamo še malo sladkorja. Steklenice nato zapremo in jih pustimo še kakšen teden, da poteče še druga fermentacija. Tako lahko svoje pivo pripravite v enem mesecu.

Na kaj je pri varjenju potrebno biti najbolj pozoren?

Najbolj je potrebno biti pozoren, da bakterije ne pridejo v stik s pivom, saj je potem pivo neuporabno. Zato mora biti vse očiščeno in nepredušno. Naslednja pomembna stvar je, da fermentacije potekajo pri sobni temperaturi (med 15 in 25 °C), saj drugače fermentacije ne potečejo pravilno.

Na katero vrsto piva si se osredotočil?

Do sedaj sem čisto vsakič poizkusil z varjenjem druge vrste piva. Rad eksperimentiram. Sem se pa vrgel v varjenje tako imenovanih aleov (ale je pivo, zvarjeno z višjim vrenjem). Taka piva so po mojem mnenju kakovostnejša in v Sloveniji tudi težje dostopna, kot pa ležaki (imenovani tudi lagerji – piva spodnjega vrenja). Lagerji so tudi cenejši, strošek za njihovo varjenje pa je približno enak. Prav zato se mi zdi bolj smiselno variti piva vrste ale. Sem pa že zvaril tako temno, kot svetlo ale pivo.

Kako pa je, če želiš napraviti svoj recept in sam zmešati sestavine, torej brez uporabe koncentrata?

Tudi o tem sem že razmišljal. Tako so stroški še manjši, je pa potrebnega malo več znanja in kapitala, saj je potreben nakup lonca za kuhanje ječmena in ostalih sestavin. Mogoče se bom nekoč lotil tudi tega.

Ali svoje pivo tudi prodajaš ali ga uporabljaš le za domačo uporabo?

Samo za domačo uporabo. Še to ga vedno prehitro zmanjka. Zelo priročno je tudi za kakšna darila, zelo hitro pa se porabi, ko pridejo na obisk prijatelji. Ti so nad mojim hobijem in produktom nadvse navdušeni.

Koliko pa je pri takem varjenju potrebnega dejanskega dela?

Dejansko ne veliko. Kakšne tri ure mi vzame, da pripravim vse za prvo fermentacijo in nato še kako uro, da vse natočim v steklenice. To pri tako majhni količini res ni dolgotrajen proces.

Ob koncu pogovora sva še rekla eno študentsko in izpila steklenico njegovega zadnjega varjenja. Pivo je imelo dokaj podoben okus Guinnessu. Sicer me novinarske dolžnosti us-

merjajo k objektivnemu pisanju, toda moram priznati, da me je okus nadvse navdušil. Prav presenečen sem bil, kako lahko fant s tako malo izkušenj napravi pivo, ki lahko konkurira s pivovarnami, ki se s tem ukvarjajo že stoletja. Če tudi vi razmišljate o varjenju piva, je Nejc odličen primer, da lahko doma napravite prvovrstno pivo in to z minimalnimi stroški. Mene je navdušil in mislim, da ni daleč dan, ko si bom tudi jaz natočil prvi kozarec domačega.

Rok Škrlep

VABLJENI NA INFORMATIVNE DNEVE V BIOTEHNIŠKI CENTER NAKLO kjer vaše znanje nadgrajujemo.

To je dan, ko se boste družili z dijaki, mentorji, študenti in predavatelji, si ogledali šolo, se seznanili z vsemi dodatnimi aktivnostmi. Vam bo preostalo zgolj en odločen korak, korak do znanja in ustvarjalne prihodnosti.

Srednja šola:

STROKOVNA GIMNAZIJA
POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE
(NOVO – program mesar)

petek, 13. 2. 2015, ob 9. uri in ob 15. uri ter sobota, 14. 2. 2015, ob 9. uri

Višja strokovna šola:

petek, 13. 2. 2015, ob 17. uri in sobota, 14. 2. 2015, ob 11. uri.

Izobraževanje odraslih:

petek, 13. 2. 2015, ob 9. uri in ob 15. uri ter sobota, 14. 2. 2015, ob 9. uri

OBIŠČITE CENTER PRILŽNOSTI IN ZNANJA.

Zelenjava

Vem, da sem mnogo bralcev izgubila že pri naslovu oziroma izboru tokratne skupine živil. Kar pa me ne gane pretirano, saj si lahko le predstavljam, kako dolgočasni so njihovi obroki, kaj šele njihovo življenje. Na njihov krožnik ne uspe priti nič drugega kot zrezek in testenine, vsako leto pa si optimistično zastavijo novoletno zaobljubo izgubiti tisti odvečni kilogram, ki se jim nabira okoli pasu. Seveda jim samo uživanje zelenjave ne bo čudežno spremenilo življenja, a ko bi le vedeli koliko radosti lahko prinese (ustrezno pripravljen) zelenjavni obrok. V tej številki si bomo tako pogledali nekaj trikov glede rokovanja z zelenjavo, možne načine priprave, malo pa vas bom ponovno prestrašila glede higiene.

Zelenjava je preprosto zakon. Vsebuje beljakovine, ogljikove hidrate (med njimi najpomembnejše vlaknine), minerale in vitamine. Zaradi ustreznega razmerja hranilnih snovi zelenjava blagodejno vpliva na vaše zdravje in vitalnost. Vitamini v zelenjavi vam bodo pomagali prebroditi mrzle zimske dni z boljšo odpornostjo, visoka vsebnost vlaknin pa bo pripomogla k lažjemu izločanju blata. To si dobro zapomnite vsi, ki se več kot petnajst minut mučite pri opravljanju velike potrebe. Največ vitaminov, mineralov in ponekod tudi vlaknin, se pri zelenjavi nahaja v lupini. Zatorej vam posledično svetujem, da zelenjave ne lupite (to storite le v primeru poškodbe ali higiensko neustrezne lupine). Zelo pomembno je, da zelenjavo vedno dobro operemo. Zaradi neposrednega stika večine zelenjave z zemljo je velika verjetnost fekalne kontaminacije – samo pomislite na vse potepuške mačke, ki se sprehajajo po vašem vrtu in se olajšajo ravno pri topli gredi. V primeru velikih industrijskih obratov za pridelavo zelenjave je sama higiena dokaj dobro kontrolirana, vendar je potrebno upoštevati, da je vedno več kultur gojenih na peskovnih bazah ravno z namenom manjših stroškov čiščenja zelenjave in večje sprejemljivosti na videz čistih plodov pri potrošnikih. Po drugi strani pa vseeno ne veste, kje vse se je zelenjava »valjala« na poti od pridelovalca do vas. Ko bi samo videli, kakšne so realne higienske razmere v skladiščih večjih trgovskih verig pri nas... Po tem bi vsako solato prali, dokler vam ne bi odstopila povrhnjica. Nočem vas strašiti, ampak le informirati. Zelenjava spada tudi med najbolj nevarno skupino živil glede zastupitev s hrano. Seveda bi vsi pomislili, da so to meso ali mlečni izdelki, vendar temu ni tako, saj se zelenjavo v največjem deležu (glede na druge skupine živil) uživa surovo, posledično pa ob slabih higienskih praksi zaužijemo največ aktivnih mikroorganizmov.

Hranjenje

Ko kupujete zelenjavo, prosim kupujte nepakirano. Žal nalaganje zelenjave v lastno embalažo pri nas še ni dovoljeno/omogočeno in zaenkrat izgleda, da tudi ni interesa česar koli spremeniti v tej smeri. Ampak vseeno, bolje vzeti eno vrečko, kot pa korenček, ki je pakiran v stiroporni košarici s plastično podlogo in ovito s folijo. Poleg izredne neekološkosti, ste

najverjetneje kupili zelenjavo, ki je prepotovala tisoče kilometrov, saj le tako pakirana zdrži ves transport in časovno periodo. Običajno se zelenjavo pakira tudi z namenom etiketiranja in označevanja posebne/certificirane pridelave, kar je v primeru ekoloških pridelkov le velik absurd. Ko pridete domov, osvobodite vašo ljubo zelenjavo plastičnega zavora in jo hranite v hladnem, temnem prostoru s čim manj vlage. Tako ji boste zagotovili daljšo življenjsko (posmrtno za natančneže) dobo. V primeru, da vam zelenjava začne gniti ali plesneti, je ne zavržite. Rešite užiten del, ga odrežite in skrbno umijte (da, odstranite vse potencialno prisotne mikroorganizme). Seveda ne jejte v celoti gnilega plodu, če pa že, naj bo to na lastno odgovornost, kasneje pa prosim pišite na uredništvo in nas obvestite o posledicah.

Nas okus se dodobra razvije šele v puberteti, zato so za otrokove prehranske navade odgovorni predvsem starši.

Kuhanje

Namen kakovostne toplotne obdelave zelenjave je ohranitev atraktivne naravne barve, ustrezne teksture, sočnosti, arome in čim višje hranilne vrednosti. Ker je zelenjava po kemijski sestavi zelo raznolika, so pri toplotni obdelavi potrebni kompromisi, če želimo ohraniti omenjene kakovostne parametre. V domači kuhinji in pri študentskih menijih se največkrat srečam s problemom razkuhanje zelenjave. Saj vem, da imajo v obeh vrstah kuhinje veliko dela, vendar postaviti lonec zelenjave v vodi na plin in oditi za milijon ur vendarle ni najboljše rešitev. Po petih minutah kuhanja se vsakič, ko le utegnemo, ustavimo ob loncu in pokusimo čvrstost oziroma stopnjo kuhanosti zelenjave. Logično je čas kuhanja odvisen od vrste zelenjave in velikosti delcev. V principu gre za delno ali popolno razgradnjo celuloze in pektinskih snovi zelenjave zaradi dovajane toplote. Hkrati pa na stopnjo kuhanosti lahko vplivamo tudi z medijem v katerem zelenjavo kuhamo. In tu postane zabavno. Zelenjava se občutno hitreje skuha/zmečka v alkalnem, torej bazičnem mediju. To lastnost lahko

ugodno izkoristimo pri pripravi kremnih zelenjavnih juh in sicer tako, da med kuhanjem zelenjave vodi dodamo pol ali celo žličko sode bikarbone. Zelenjava bo ne le hitreje kuhana in mehkejša (v nekaterih primerih tudi pocasta), pač pa bo soda »retuširala« klorofil (grah, bučke, por itd.) v živo zelenega, flavonoide (jajčevce, črni riž, rdeče zelje itd.) pa bo potemnila do modro-vijoličnih odtenkov. Pazite le na količino dodane sode bikarbone, da znatno ne vplivate na okus. Nasprotno pa na trdoto in barvo zelenjave vpliva kuhanje le-te v kislem mediju. Prisotnost ali dodatek kisline zelenjavo učvrsti in tako je potrebno daljše kuhanje. Torej, če se želite izogniti razkuhani cvetači za goste, v vodo pred kuhanjem dodajte žlico ali dve kisa. Sicer pa vas lahko prisotnost kisline tudi »zafrkne«. Pazljivo torej, ko pri kuhanju kombinirate zelenjavo z veliko vsebnostjo kisline (kislota zelje, kislota repa, paradižnik, paprika itd.), saj z dodatkom te sestavine podaljšate čas kuhanja ostale zelenjave. In prav zato so tudi naše babice joto pripravljale v dveh posodah, v eni zelenjavo, ki jo je bilo potrebno še pokuhati, in v drugi meso in zelje. Sicer pa lahko preprosto te sestavine dodate na koncu. Prisotnost kisline pa tudi hecno vpliva na barvo - klorofil potemni in postane olivne barve, flavonoidi pa preidejo v rdeče odtenke, lahko se tudi razbarvajo. Kuhanje zelenjave podaljša tudi dodatek kuhinjske soli v vodo.

Blanširanje

Blanširanje je kuharski postopek, pri katerem zelenjavo na hitro pokuhamo v vreli vodi, na pari ali v fritezi. Predvsem pa je to tudi kuharski postopek na katerega prepogosto pozabimo ali ga iz čiste lenobe namerno izpustimo. Namen blanširanja je inaktivirati v zelenjavi prisotne encime, ki bi kasneje povzročili porjavitev in razgradnjo tkiv (izrednega pomena pred zamrzovanjem, saj s tem podaljšamo življenjsko dobo zamrznjene zelenjave). Zelenjavo zmeččamo pred nadaljnjo toplotno obdelavo, živilo po blanširanju lažje olupimo (paradižnik, paprike), mu odstranimo grenkobo ali pikantne neželjene arome. Mehko in občutljivo zelenjavo začnemo blanširati v hladni vodi in jo blanširamo kratek čas, medtem ko trdo in čvrsto zelenjavo položimo v vrelo vodo in blanširamo daljši čas. Blanširanje se šteje kot čas od trenutka, ko smo živilo potopili v tekočino, do trenutka, ko ponovno zavre. Seveda pri tem upoštevamo, da nekatero zelenjavo pustimo vreti dalj časa.

Pečenje, praženje, cvrtje

Gremo kar po vrsti. Pečenje je toplotna obdelava s suho toploto brez prisotne maščobe, praženje z malo prisotne maščobe, cvrtje pa utopitev živila v maščobi. Vsi trije postopki povzročijo pri zelenjavi karamelizacijo nekaterih prisotnih sladkorjev in tako njeno porjavitev. Zelenjava se v vseh primerih v notranjosti zmečka, zaradi suhega toplotnega postopka pa zunaj osuši ali otrdi. Stopnja karamelizacije je odvisna od vrste zelenjave (količine prisotnih sladkorjev), starosti in temperature skladiščenja. In seveda od časa toplotne obdelave - po šestih urah pečenja je vse črno. Za zelenjavo sta najprimernejša postopka pečenje in praženje. Za cvrtje je pomembna visoka vsebnost škroba, zato se običajno cvre le krompir, ostalo zelenjavo pa najprej paniramo in nato cvremo.

Poskusimo zelenjavo vkomponirati v vsaj dva dnevna obroka, obrok pa naj vsebuje približno 1/3 zelenjave. Verjamem, da nekaterim zelenjava ne diši najbolj, oziroma vam ne ugaja njen okus. Dokler ste ji vsaj dali priložnost in jo poskusili, vas ne grajam. Ali pa, če ste vsaj naklonjeni zgolj nekaterim zelenjavnim plodovom. Grajam pa vse, ki rečete: »Ne

jem zelenjave,« s to malenkostjo, da ji niste dali ravno veliko priložnosti in da suvereno posplošujete tudi nad tisto zelenjavo, ki je niste niti poskusili. Čeprav dejansko grajam vaše starše. Nas okus se dodobra razvije šele v puberteti, zato so za otrokove prehranske navade odgovorni predvsem starši. Običajno otrok posnema starše, sovrstnike in fiktivne like. Tako je tudi pri hrani, vse bo odvisno od same pomenske predstavitev hrane (ali bo pozitivna ali negativna), barvne predstavitev, odnosa staršev do hrane/živila, popuščanja staršev v primeru otrokovega zmrdivanja. Spomnimo se Popaja, njegove špinače in s kakšnim veseljem so jo fantje v vrtcu jedli, da bi jim le zrasle mišice.

Gaja Pretnar, dipl. inž. živ. in preh.

Mark Jarc

Budimpešta, donavski biser

Mogočnost Budimpešte je tolikšna, da boste odprtih ust zijali v izjemno monumentalnost mesta na vsakem koraku. Predvsem tisti, ki imate na potovanjih radi zgodovinski pridih, lahko v Budimpešti stopite na bohotno pot historizma. Čeprav je Madžarska naša soseda in Budimpešta od nas oddaljena le pičlih pet ur vožnje, si moramo priznati, da tako pomembna in zanimiva evropska prestolnica vse prevečkrat ostaja prezrta.

Zgodovinski oris

Madžarska je bila nekoč del keltskega sveta, kasneje pa rimskega imperija. Po padcu Rima so se na panonski nižini naselili Huni, od koder tudi ime - Hungária. Madžarski jezik je nekaj zelo posebnega. Pripada ugrofinski jezikovni skupini, torej ni indoevropski jezik, ki bi nam šel hitro v uho. Temu naj bi bilo tako, ker je madžarščina direktna naslednica hunskega jezika, Huni pa so bili azijsko nomadsko ljudstvo. Prav tako Madžarska velja za eno izmed najstarejših evropskih držav, saj njena ustanovitev seže v davno leto 896. V 14. stoletju je madžarski kralj postal Matija Korvin, ki smo si ga Slovenci zavili v legendo o kralju Matjažu, z njim pa je Budimpešta zacvetela v renesančni pomladi. 16. stoletje so zaznamovali turški vpadi, katerih vplivi so še danes vidni predvsem na cerkveni in termalni arhitekturi mesta. Mešanje kultur je na Madžarskem zagotovo pustilo velik pečat. Ne smemo pozabiti na močno Avstro-Ogrsko monarhijo, ki je diktirala tudi našemu ozemlju. Habsburžani so se leta 1867, takrat že kot Avstrijsko cesarstvo, združili z Madžarsko in tako je postala Budimpešta, leta 1873 po združitvi treh mest: Bude, Pešte in Stare Bude – Óbude, najhitreje rastoča in ena izmed najvplivnejših evropskih metropol. S koncem prve sve-

tovne vojne leta 1918 je bilo konec tudi monarhije. Madžarska oblast je v drugi svetovni vojni celo sodelovala s Hitlerjem in po njegovem porazu postala del socialistične železne zavese. Socializem Madžarom ravno zaradi velikega nacističnega greha ni prizanašal. Budimpešto še vedno preveva postsocialistična atmosfera, ki se odraža predvsem v ljudeh.

Mogočnost arhitekture

Če bi se lotila opisovanja le najpomembnejših arhitekturnih mojstrov in Budimpešte, bi hitro popisala celotno številko Zapika. Med številnimi muzeji se lahko odločite že zgolj za samo pohajkovanje po mestu, saj je mesto samo po sebi muzej izjemnega stavbarstva. Omenim naj **Parlament**, resnično impresiven obdonavski okrasek. Je tretji največji na svetu, v svoji notranjosti pa skriva 40 kilogramov zlata, ki krasi interier renesančnega in baročnega pečata, zunanost pa se je zgledovala pri angleški neogotiki. Zagotovo si je potrebno pogledati **budimpeštanski grad** in najlepšo razgledno točko, **Ribiško trdnjavo**. Ko ste že tam, je še posebej zanimiva **Matijeva cerkev**, saj je bila za časa Turkov preoblikovana v mošejo in tako v sebi skriva preplet različnih kultur in religij. Tukaj najdete tudi največjo **sinagogo** v Evropi, največje terme in najstarejši metro kontinentalne Ev-

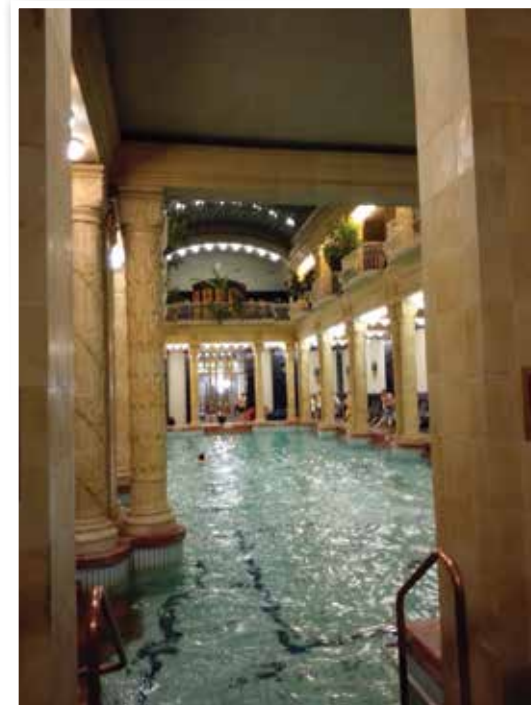
rope. Po Budimpešti naravnost mrgoli **bronastih kipcev**, eden bolj znanih je kipec dečka, ki je, zanimivo, poimenovan Majhna princeska in pa nekoliko zlovešči Anonimus. Legenda pravi, da če se dotaknete njegovega peresa, postanete boljši pisec. Sama ob obisku tega nisem vedela, zato članek ne posega po pisateljskem Parnasu. Nota bene za prihodnjič!

Termalna voda

Čeprav terme bolj ali manj asociiramo s starejšo populacijo pa je v Budimpešti to resnično nujna izkušnja. Sploh pozimi, ko postane naravnost okrutno mrzlo, je zatočišče številnih toplic, ki so znane predvsem po svojih vročih vrelih, zares odrešilno. Naravna termalna voda se razprostira po celotni Budimpešti, neverjetnih 80 milijonov litrov termalne vode se dnevno dvigne na površje. Obisk **termalnega kompleksa Gellért hotel** je zagotovo nekaj posebnega. Gre za secesijsko oblikovan interier, poln prelepih mozaikov, vitražev, kipcev in ostalih razkošnih secesijskih detajlov. Poleg čudovitega pogleda pa tu predvsem uživajte v bazenih vroče termalne vode, ki se giba od 35 do 40 stopinj celzija. V ceno karte za bazene so vključene tudi savne, od finske, do turške oz. parne. Če si po blagodejni kopeli privoščite še kakšno papricirano madžarsko specialiteto, boste razvajali (celo razvadili) resnično vseh pet čutil. Za največje skeptike umirjenega namakanja v zdravilni vodi pa so se Madžari domislili nočnih žurov v termah. Vsak vikend se spokojne terme Széchenyi ali pa Lukacs prelevijo v prizorišče divjih, nepozabnih zabav.

Glasba

Madžarska ima dolgo in bogato tradicijo izvrstne klasične glasbe, najbolj znan med njimi je zagotovo Franz Liszt. Vplivi ciganske glasbe so se ovijali okoli klasične dunajske šole in zato je klasika začinjena z vražjo čarnostjo. Liszt je ciganske glasbenike smatral za najpomembnejšo bazo, počelo glasbe, od katere se je učil in črpal. **Franz Liszt Akademija**, ki je po-

leg slavne operne hiše najpomembnejša glasbena institucija, zato pogosto v svoj repertoar vključuje fuzijo folk glasbe oz. tradicionalne, s klasično. Madžarska folklorja je na splošno zelo igriva, poskočna, živahna in barvita v noši. Prava atrakcija za oko in ušesa. Za žurersko razpoložene glasbene okuse, pa vsekakor priporočam **Goszdvo udvar**, predel, ki v sebi skriva nešteto barov in manjših klubov ter **predel Bazilika**, kjer se nahajajo večje diskoteke.

Manja Melnik, izmenjava na fakulteti Corvinus Univerze v Budimpešti:

»Budimpešta je bila v mojem času, šest let nazaj, kar se standarda življenja tiče, primerljiva s Slovenijo. In ker je blizu, sem se res počutila kot doma. Sicer so ljudje manj nasmejani, na sploh so Madžari bolj zaprti in odtujeni, tudi zaradi jezika. Nihče ne zna angleško, v trgovini raje sam poiščeš, kar rabiš, ker tudi z največjim trudom, pomoč ne bo prišla prav. Sama sem študirala na **Corvinus Univerzi**, ki je dobra univerza in programi so zelo raznoliki. Predmeti, ki sem si jih izbrala, so bili zelo konkretni in predvsem kreativni. Študirala sem **Social sciences** (družbene vede), kar se sicer sliši zelo splošno, ampak so bile skupine študentov majhne in program zelo personaliziran. Univerza je velika, a se mi je zdelo, da smo bili osebe, ne številke. Ne vem sicer, če samo mi, tuji, ampak občutek je bil lep. V pol leta sem se veliko naučila. Kar se tiče drugih študentov, pridejo na izmenjavo s celega sveta, saj ima Budimpešta zelo dobre povezave, študenti z drugih celin, ki pridejo v Evropo, bi radi obiskali vse. Budimpešta je seveda tudi super mesto za žur, sploh poleti z open air klubi. Ponuja vse, od zakonitih študentskih pivnic s karaokami, do velikih dance klubov in after party klubov, kjer lahko žuraš do petih popoldne. Budimpešta je res super mesto za izmenjavo, čeprav se morda sliši vzhodnoevropsko. Sama bi šla takoj še enkrat in še vedno se zelo rada vračam tja ter obujam spomine.«

Karmen Marguč, magisterij na Centralni evropski univerzi v Budimpešti:

»Z namenom, da izkusim izobraževanje na mednarodni univerzi, sem se odločila za študij na Centralni evropski univerzi v Budimpešti. Tam sem opravljala magisterij s področja filozofije. Glede na to, da je to ameriška univerza, je tudi sistem dela organiziran na način predelaj snov sam, na predavanjih pa so se izpostavili samo problemi in obravnavanje prebrane in že poznane snovi. Nivo izobraževanja je zelo visok, sploh v primerjavi z našimi izobraževalnimi programi. Vendar pa trud odtehta spoznavanje številnih mednarodnih sošolcev in sošolk s cellega sveta, dobra organizacija in ponudba študentom. Študentski dom tako razpolaga z lastno savno, bazeni, fitnessom in vsem, kar smo si študentje tudi sami zaželeli. Za sofinanciranje poskrbi univerza in sicer za stipendijo, bivanje in izobraževalna gradiva. Je pozitivna izkušnja, ki ti z ameriški in britanskimi profesorji prinese tudi 'angleški naglas'. Stiki in lepi spomini z vsemi novimi ljudmi pa ostanejo vse življenje.»

Svetovni pokal v biatlonu na Pokljuki

Tekmo svetovnega pokala v biatlonu na slovenskih tleh je tudi tokrat gostila Pokljuka. Na šestih tekmah, ki so potekale v decembru, se je mudil tudi naš fotograf in v svoj objektiv ujel nekaj trenutkov.

📷 Žiga Zupan

Umetnost dobrega počutja – Terasa bar

Ob vstopu v lokal te ujame preblisk tujine, nekaj urbanega in funky je v atmosferi. Ljudje zadovoljno kramljajo, čutiti je sproščenost, udobje gostov. Zdi se prostor, kamor se človek zateče, ko se želi počutiti dobro, posebno, ko želi fantazirati o svetli bodočnosti. Manjši lokali, ki v sebi nosijo zgodbo, željo po novem, svežem posedujejo neko magičnost. Zagotovo gre zasluga predvsem zagnanemu duhu, gonilni sili novega lokala, **Milanu Vasiljeviću**, s katerim smo se pogovarjali.

Inovativnost oz. 'kdor ne reskira, ne profitira'

Ideja se je začela pri prvi združni interakciji pod Milanovo taktirko. Skupina slovenskih oblikovalcev, ki vsak zase nikakor ni imel zagonskega kapitala za lastno podjetje, se je združilo v Zadruko oblikovalcev in ustvarjalcev Zoofa v Ljubljani. Združništvo je v kriznih časih odlična rešitev za množico s. p.-jevcev, ki

so jasno kreditno nesposobni, ampak ustvarjalno izjemno kreativni. »In tako pride do fuzije, vsak da malo in skupaj smo lahko izvedli projekt,« razlaga Milan. Zase pravi, da ima kar čudne izbire za posel, ko gre tekstilna industrija v Sloveniji v propad, se loti le-te, ko so gostinci v težavah pa gre v idejo novega lokala. Uspešno idejo Zoofe je preslikal na kranjsko Teraso, le da gre tokrat za zadruko ljubiteljev slovenskih pijač. Težki časi so lahko tudi priložnost. Ljudje zdaj nimamo toliko denarja in ko ga nameravamo zapraviti, ga želimo dati za nekaj posebnega, nekaj nevsakdanjega, za nekaj, kar poboža našo dušo. Zato inovativnost in posebne zgodbe vedno pridejo do ljudi in padejo na plodna tla. Recimo čaj v običajnem lokalu se lahko zazdi potrata denarja, če pa je čaj nabran na Jezerskem in resnično domač ter zdravilen, potem že imamo občutek zadoščenja in smo veseli, da smo odkrili nekaj novega, boljšega, vrednega svojega denarja. Ravno to pa ponuja Terasa, slovensko, lokalno proizvedeno, domače.

Od slovenskega piva do boheemskega absinta

Slovanske proizvajalce je Milan odkril po večini sam, marsikaj celo preko interneta. Zdaj, ko je Terasa že požela kar nekaj medijske pozornosti pa se slovenski proizvajalci javljajo kar sami. Omamni jutranji eliksir, kavo (praženo v Sloveniji), boste srkali iz kavnih skodelic, ki jih je poslikala slovenska umetniška senzacija Polona Polona. Široko ponudbo predstavljajo piva, poleg uveljavljenih imen so na voljo tudi zanimivi okusi manjših oz. mikro slovenskih pivovarjev, v planu je celo eko pivo. Omeniti je potrebno tudi, da v Terasi strežijo

lokalno kranjsko pivo, ki bo imelo povsem svojo znamko s Storžičem v ozadju in lastnim grbom. Posebno ponudbo je želel Vasiljević pričarati tudi skozi vinski kozarec, vendar so priznani vinarji zaenkrat vseeno toliko kvalitetnejši, da se je odločil za preverjena imena, seveda slovenska. Lokal bo imel tudi povsem svojo recepturo koktejlav prilagojene zgolj slovenskim sestavinam. V ponudbi najdete prav vse, od slovenskega viskija, tekile, do pijače umetnikov, absinta.

Umetniške razstave, glasba in smeh

V bližnji prihodnosti bo prostor zaživel tudi z umetnostjo, celotna stena čaka na artistski izraz, ki bo Teraso popestril in ji vdahnil duh svetovljanskosti. Stena je narejena iz savskega kamna, ki se je ohranil od samega začetka stavbe. Modernost in avtohtonost se bosta zlili v eno. Vsi slikarji, fotografi, ustvarjalci z močno vizijo in pravo umetniško žilico boste pri Milanu zagotovo našli na odobravalno ušesa, le pogumno! »Iščemo pobude, želimo da bi se kdo prišel predstaviti, ne gre le za slike in fotografije, vse kar bi bilo zanimivo, je dobrodošlo,« entuziastično razpravlja Milan. Planirani so mini koncerti, predvsem v toplejšem času bo terasa lahko zaživela glasbeno, večeri smeja z gledališko improvizacijo in stand-upom, karaoke, itd. Terasa se ne želi usmeriti le v eno skupino, eno populacijo, eno generacijo, temveč stremi k celotnemu spektru gostov in je prostor, ki želi združevati.

Hrana in beer garden

Ob pijači pa se vedno prileže tudi kaj prigrizniti. V Terasi bo za to poskrbljeno, saj gre za francosko-italijanski način strežbe, kjer se poleg pijače, avtomatično postreže še kaj za pod zob. Zaenkrat imajo domače olivno in pa bučno olje, v bodoče bodo pekli svoje, slane prigrizke. Kot se spodobi za gorenjsko prestolnico, bo del ponudbe postala tudi nepogrešljiva kranjska klobasa. Ker gre Terasa v inovativnosti vedno korak dlje, bo kranjska klobasa postrežena v obliki burgerja z zeljem, korenčkom, peteršiljem in hrenovim namazom.

Pivo se je zelo prijelo, zato na terasi Terasa načrtujejo tudi beer garden, pivski vrt z lastnimi okrasnimi rastlinami. Se pareji bodo obdani z grmovnicami in vrtninami, kot so paradižnik, fižol, id. Vrt bo zelen, drugačen, simpatičen in tudi praktičen. Milan konec pogovora naglasi z besedami: »Ideja je predvsem, da nobenemu nič ne manjka in da so vsi zadovoljni in srečni.«

Manja Gatalo
Mark Jarc

Prodajalec sreče na Loteriji Slovenije

Blaž Česen, Dijak šolskega centra Kranj, poleg rednega šolanja na programu tehnika mehatronike, opravlja poklic prodajalca pri Loteriji Slovenije v enem izmed kranjskih nakupovalnih centrov, kar se na prvi pogled morda zdi čisto preprosto. Da temu ni tako, smo ugotovili v pričujočem pogovoru.

Seveda se najprej porodi vprašanje, kako sploh postaneš prodajalec "sreče"? Vsak prodajalec pri Loteriji Slovenije se mora sprva seznaniti z uvodnim izobraževanjem ter kasneje s prakso na svojem delovnem mestu. Na samem izobraževanju se kandidat seznani s ponudbo, ki jo ponuja Loterija Slovenije. Ta sestoji iz treh različnih tipov iger na srečo - srečke, tombola in optične igre. Prvi dve kategoriji sta nam znani, pod zadnjo pa spadajo, Loto, Eurojackpot ter Astro, s katerimi se največkrat srečamo v medijih, ko se v igri pojavijo vrtoglavi milijonski zneski.

Med samim izobraževanjem se tudi seznani z elektronskim sistemom, preko katerega deluje celotna mreža prodajalnih servisov Loterije v Sloveniji. Izvejo pa tudi, po kakšnem principu delujejo vse igre na srečo, ki jih ponujajo ter tudi ciljno skupino ljudi, ki uporablja storitve Loterije.

Kot zanimivost nam Blaž pove, da se na koncu izobraževanja seznani tudi s svetovanjem, pomočjo in samoprepovedjo igranja. Kot obliko omejitve igranja lahko vsem registriranim igralcem, ki za igranje uporabljajo igralni račun, ponudijo možnost samoprepovedi. To je dejanje, ko igralec s pisno izjavo zahteva, da mu Loterija onemogoči udeležbo pri igrah na srečo najmanj za šest mesecev in največ do tri leta. Do samega svetovanja in pomoči pa pride v primeru povpraševanja s strani igralca ali same presoje prodajalca. Igralcu lahko ponudi informacijo oz. knjižico o problematiki z zasvojenostjo z igrami na srečo ali pa ga napoti po nasvet in pomoč k strokovnjaku ustanove Odsev.

Kot zanimivost nam Blaž pove, da se na koncu izobraževanja seznani tudi s svetovanjem, pomočjo in samoprepovedjo igranja.

Po izobraževalnem delu je na vrsti praktični del v prodajalnem centru, v katerem bo kasneje zaposleni opravljal svoje delo, prakso pa vodi odgovorni v prodajalni. Pri tem delu se nauči, kako ravnati s strankami - predvsem to, da mora pri stranki vedno voditi pogovor, biti prijazen ter ustrežljiv. Ker

se pri svojem delu veliko srečuje s starejšim delom populacije mora biti zato predvsem potrpežljiv tudi, če ravno nima najboljšega dneva, doda Blaž.

Blaž nam je povedal, da ga pri delu najbolj osrečuje, ko vidi oziroma pove osebi, da je zadelo denarno nagrado, saj je sreča drugih veliko bolj pomembna kot zaslužek. Povprašali smo ga tudi, če se sam poslužuje igranja iger na srečo. Na to vprašanje je odgovoril, da le takrat, ko so v igri veliki denarji pri Lotu, dnevnih sreč in binga pa ne vplačuje.

Velikokrat se tudi zgodi, da pride stranka in trdi, da so jo ogoljufali. Sam nam je povedal smešen primer, ko se je gospod močnejše postave s sendvičem v roki in drobtinami okoli ust pojavil na njegovem prodajnem mestu in se začel drti na ves glas: "Ogoljufali ste me, vse kar tu delate, je to, da oskubite ljudi njihovega denarja!" Dokaj hitro se je za gospodom nabrala vrsta ljudi, ki so hoteli opraviti vplačilo in vsem je kaj kmalu postalo jasno, da to počne za svoje zadovoljstvo in da Blaž kot prodajalec v resnici ni ničesar kriv. Kasneje je tudi preveril pri sodelavki, če se je gospodu res godila krivica, a na koncu je izvedel, da gospod ni niti opravil nakupa. Na koncu intervjuja smo Blaža vprašali, če ima kakšen nasvet za naše bralce in odgovoril je: Ko se naslednjič znajdete v bliži Loterije le pristopite, saj smo za to tam, da vam ponudimo pomoč in razložimo, če vam kaj ni jasno. Vsak, ki se počuti srečnega, naj le kupi srečko ali vplača kombinacijo svojih srečnih števil, saj sreča nikoli ne počiva.

Domen Žalac
Ksaver Šinkar

Iz puščave v Evropo

Konstantin von Hammerstein, Spiegel

Nemška vlada z novim, še posebno ostrim zakonom želi omejiti nezakonita arheološka izkopavanja in ustaviti preprodajo najdb. Pričakovati je, da bo prenovljena zakonodaja na tem področju povzročila kar nekaj preglavic tudi dobro znanim nemškemu muzeju, ki imajo v svojih zbirkah številne predmete dvomljivega izvora.

Herman Parzinger z veseljem pove, kako je pred 15 leti v severnem Pakistanu zrl skozi cev kalašnikovke. Arheolog je namreč še z nekaj člani ekipe presenetil skupino roparjev, ki so se želeli polastiti dragocenosti iz budističnega templja. Vendar niso ostali dolgo, saj so jim pogumni arheologi dobro podkurili pod nogami. Kmalu zatem, julija 2001, je Parzinger s skupino arheologov iz Rusije in Nemčije odkril ogromno skrivališče skitskih dragocenosti. Skiti so bili nomadsko ljudstvo, odlični konjeniki, ki so živeli v osrednji azijski stepi, v Sibiriji na območju Republike Tuve v današnji Rusiji približno 2700 let nazaj. Zaradi tega spektakularnega odkritja so jim nato morali zagotoviti 24-urno oboroženo varovanje.

V Nemčiji ni veliko kulturnih funkcionarjev, ki bi lahko pripovedovali take zgodbe. Predsednik Pruskega sklada za kulturno dediščino je mojster borilnih veščin (črni pas 2. dan), na več tekmovalnih v judu v Berlinu pa si je priboril celo naziv najboljšega v svoji starostni skupini. Vendar pa lahko tega mišičastega 55-letnega zgodovinarja že drobno vprašanje spravi iz tira. Na primer, kdaj so muzeji (torej državni muzeji, med katere štejemo tudi tiste z berlinskega Muzejskega otoka, ki je pod Unescovo zaščito), ki so pod okriljem njegove organizacije, nehali kupovati tuje arheološke najdbe v okviru trgovine z dragocenimi predmeti? Parzinger je dovolj dolgo že na čelu ene od najpomembnejših kulturnih ustanov na svetu, da se zaveda, da bo vsak odgovor politično kočljiv. V začetku zadnjega meseca preteklega leta je v Berlinu gostil pomembno mednarodno konferenco, ki je obravnavala nezakonita izkopavanja in nedovoljeno trgovino s kulturnim premoženjem. Dvodnevna konferenca na nemškem zunanjem ministrstvu naj bi tlakovala pot k ostrejšim zakonom na področju varovanja kulturnih predmetov. Nemška vlada je namreč ostro kritizirala svojo najnovejšo zakonodajo na tem področju, sprejeto 2007, in v poročilu za parlament zapisala, da jo je nujno dopolniti. »Dejstvo je, da navkljub že uveljavljeni praksi, po kateri muzeji ne kupujejo več kulturnih predmetov, ki jim ni moč določiti izvora, še vedno prihaja do trgovanja z nezakonito izkopanimi ali odpeljanimi kulturnimi zakladi,« še dodajajo v poročilu. Podobno kot mnogi drugi arheologi si tudi Parzinger želi ostrejših zakonskih omejitev, s katerimi bi zajezili nezakonito trgovanje z antičnimi predmeti. Berlinskimi muzeji morajo sedaj pregledati izvor vseh arheoloških predmetov, ki so v njihovi muzejski zbirki od 1970 naprej. Pazinger obljublja: »Priljubljeni smo vrniti vse predmete nezakonitega izvora«.

Ropanje iraškega Nacionalnega muzeja po ameriški invaziji leta 2003 in fotografije uničenih kulturnih spomenikov v državah, kjer divja vojna, so spodbudili razprave o zaščiti teh zakladov v državah Zahoda, vključno z Nemčijo. Muzeji Zahoda so tako več

let opravljali dvomljive nakupe, vendar danes ta aktivnost velja za nemoralno. Sodobna miselnost zagovarja stališče, da nezakonito izkopavanje in preprodaja izkopanih uničujeta svetovno kulturno dediščino. In to, kar se v Iraku in Siriji odvija pred očmi celega sveta, ni nič manj kot katastrofa. Žal pa je o obsegu in delovanju nezakonite trgovine znanega zelo malo.

Julija lansko leto je FBI objavil seznam 12 »luknjastih področij«, kjer kritično primanjkuje informacij. Tako ni znano, na primer, kakšna je celotna vrednost nezakonite trgovine z izkopanimi v ZDA, kje so največje mreže tovrstne dejavnosti, ali se te ukvarjajo tudi z drugimi kriminalnimi dejavnostmi, kako močno so s trgovino z arheološkimi predmeti povezani ameriški in drugi državni uslužbenci, kako se izkupiček prodaje pretaka nazaj v izvorne države, kdo so in od kod prihajajo nosilci transporta in ali so povezani tudi s preprodajo drog, belega blaga, orožja in drugih predmetov ... V poročilu je navedeno tudi, da je od leta 2008 Amerika v 26 različnih držav vrnila več kot 7000 izkopanih, vendar pa gre verjetno le za drobec vseh nezakonito izkopanih oziroma uvoženih predmetov, ki so bili v času preiskave v ZDA.

O trgovini z najdbami obstaja tudi zelo malo številčnih podatkov, in še ti se močno razlikujejo. V že omenjenem poročilu vrednost nezakonite trgovine ocenjujejo na skoraj 2 milijardi ameriških dolarjev, slišati pa je tudi, da ta trgovina pravzaprav dosega vrednost trgovine z drogami in orožjem.

Trenutno so roparji najbolj aktivni v Siriji in Iraku. Amerika je tako pred kratkim objavila fotografije visoke ločljivosti, na katerih je več sirske arheološke najdbišče. Iz slik so jasno razvidne posledice – v dveh letih je od helenističnega najdbišča Dura Europos (t. i. puščavski Pompeji) ostala le še puščava. Se nadaljuje ...

 Kristina Pahor de Maiti

 Reuters

Dixit - socialna igra asociacij

Dixit je družabna igra, ki zahteva najmanj tri igralce, če pa jih igra sedem, je eden preveč. Gre za igro s karticami, kjer je glavna lastnost bodočega zmagovalca bogata domišljija. Sestavlja jo set poslikanih kartic, ki v prvih nekaj krogih požanjejo salve komplimentov in razneženih vzdihov, igralna plošča in šest zajčkov. Ko si vsak igralec izbere barvo svojega zajčka, ga postavi na začetno polje in iz kupčka izbere šest kart, se igra začne.

Kdor si prvi izmisli domiselno misel, ki opiše eno izmed njegovih kartic, začne rundo in prevzame vlogo Pravljčarja. Opis kartice je lahko pogovor, ena beseda, citat, medmet, krik in podobno. Ko Pravljčar izreče svoj opis, je naloga soigralcev, da izmed svojih kart izberejo tisto, ki po njihovem mnenju najbolj ustreza povedanemu ter mu jo izroči. Pravljčar nato karte na slepo zmeša, jih razporedi po mizi in se za trenutek pretvarja, da je vedeževalec Danny. Igralci nato glasujejo, katera karta je Pravljčarjeva. Če so njegovo karto prepoznali bodisi vsi bodisi nobeden, dobi nič točk, saj je bil s svojim opisom bodisi preveč očiten bodisi je govoril nesmisle in kvaril mladino. Pravljčar dobi točke, če je uspel zmešati vsaj enega, ali pa če je vsaj eden ugotovil njegovo asociacijo. Točke dobijo tudi ostali igralci, če so ugotovili Pravljčarjevo karto, ali če so s svojo karto zmedli koga od soigralcev. Naslednji Pravljčar je igralec, ki sedi levo od prvega Pravljčarja in tako dalje v smeri urinega kazalca. Točke se beleži s premikom zajčka po igralnem polju, igra pa se

zaključiti bodisi ko zmanjka kartic, bodisi ko prvi zajček preči ciljno črto. Zapikovci priporočamo slednje.

Izvor igre je še do danes nepojasnen, obstajajo pa močne domneve*.

PLUSI:

Zanimivo poslikane kartice so večumne in polne detajlov, zaradi katerih ni gorja tudi, če se kartica ponovno vrne v igro. Ker je za Pravljčarja idealno, če njegovo kartico poveže z njegovo asociacijo čimmanj igralcev, a hkrati vsaj eden, so idealni pogoji igralci, ki se med seboj dobro poznajo. Zlato mesto imajo interne šale, ki še povečajo raznolikost poslikanih kartic. Figurice so za povrh še nadvse prikupne.

MINUSI:

Zaradi majhne igralne plošče se igra, če igra šest igralcev, zelo hitro konča (traja približno 30 min). Ob pogostem igranju se kartice začnejo ponavljati. Sistem točkovanja je precej kompleksen; vzame več časa in več matematičnih spretnosti kot igranje. S prilagojenim, preprostejšim sistemom je igra bolj zanimiva. V primerjavi z umetelnostjo kartic, je poslikava na škatli nakracana in zato menimo, da ni zadostna predstava vsebine.

SODBA:

Zabavna igra, ki ponuja veliko možnosti prav zato, ker je njena edina meja domišljija igralcev. K zanimivejši igri pripomorejo podoben smisel za humor, iznajdljivost in interne šale med igralci. Če se igralci dobro poznajo, lahko lažje predvidijo asociacijo soigralcev. Pomembna je srednja mera med preveliko očitnostjo in premajhnim namigom na asociacijo ob karti.

Ocena:

8,3/10

* Dvainštirideseta Mojzesova knjiga: "Dixitque Deus fiat Dixit et facta est Dixit." (Bog je rekel: "Bodi Dixit!" in nastala je igra Dixit).

Čedahuči – Severnica

Album s podnaslovom Zgodbe o odhajanju je bil izdan novembra lani.

Čedahuči so relativno novo ime na slovenski glasbeni sceni; skupina je nastala v začetku leta 2013 in kasneje istega leta izdala tudi prvo malo ploščo Čedahuči EP. Pri besedilih se mlada zasedba drži slovenščine, kar je seveda pohvale vredno dejanje, ki bandu kaj hitro zagotovi mojo večno ljubezen.

S svojimi pesmimi se občinstvu predstavljajo na samostojnih koncertih ali kot gostje, dostikrat v sodelovanju z Galom Gjurinom in Simfoničnim orkestrom Cantabile. Priložnost smo jih imeli slišati tudi na lanskem Tednu mladih. V želji po predalčkanju bi jih še najlažje uvrstili v folk rock, sicer pa pravijo, da se s slogom ne obremenjujejo preveč; poslušalcem želijo predvsem ponuditi kvalitetno glasbo, ob ustvarjanju katere tudi sami uživajo.

Za podporo pri izdaji novega albuma so se preko množičnega financiranja (crowdfunding) obrnili kar na svoje poslušalce, ki jih je čedalje več. Severnica prinaša deset novih avtorskih skladb, katerih besedila se res berejo kot zgodbe, vsa skupaj in vsako zase. Na njihovi spletni strani izvem, da gre

za zgodbo mladega slovenskega para, ki se znajde v zvezi na daljavo, ko dekle odide v tujino iskat boljše življenje. Album si lahko v celoti poslušate in (brezplačno) prenesete na spleto.

Pesmi, ki so se kasneje znašle na Severnici, so že pred izidom plošče predstavljali na koncertih po vsej Sloveniji, zlasti *Tišina* in *Ljubo doma* pa sta zavzeli tudi radijske sprejemnike. Pri poslušanju albuma lahko spremljamo prehode od živahnih pesmi k bolj umirjenim baladam in spet nazaj, vendar Čedahučem vseskozi uspe ohraniti nek zanje značilen zvok. Za besedila velja, da lahko v sreči vedno zaslutimo žalost in v tej žalosti lepoto. Prijetno presenečenje je tudi pesem *Glejva navzgor*, ki je funkcionira kot dialog med partnerjema. In če je komu mar, moj osebni favorit je *Vem, da že spiš*.

Po Zgodbah o odhajanju vsekakor držim pesti, da Čedahuči ostajajo.

 Petra Polanič

The Interview

The Interview ali še eden izmed tistih filmov, ki sta ga skupaj posnela Seth Rogen in James Franco. V filmu nam predstavijo dva glavna lika, producenta in tv televizijskega voditelja, katerima se ponudi priložnost intervjuja s severnokorejskim diktatorjem Kim Jong Unom. Seveda priložnost pograbit in se ob tem soočita z velikim številom težav in izivov, ki jih na poti do cilja uspešno premagata. Lahko bi celo rekli, da gledamo novodobna heroja v "preobleki" dveh novinarjev, ki se soočata s težavami in politiko Severne Koreje.

Ampak naj še enkrat poudarim "v preobleki" saj, če si drzno film The Interview primerjati z njunim prejšnjim filmom Pineapple Express, kjer se kot dva pohača odpravita odstraniti razvpitega mehiškega prekupčevalca marihuane, se ta kaj preveč ne razlikuje od slednjega. Vse kar je drugače je, da sta dve osebi postavljene v drugo okolje. James Franco še kar igra podpovprečno inteligentnega TV voditelja, ki dojema svet na malo drugačen način, Seth Rogen pa nepremišljenega producenta, ki ju popelje v vso to zagato.

V zadnji izjavi za medijsko hišo VICE je James Franco izjavil, da je to njun film, ki ju bo popeljal v snemanje filmov z bolj resno vsebino. Mogoče je temu res tako, a z vsebino tega žal ne pokažeta. Predvsem se je to opazilo v oglaševanju filma. Sprva, ko smo slišali za film The Interview

smo v medijih zasledili ti. "grožnjo z vojno", ki naj bi prišla iz strani Severne Koreje proti Združenim državam Amerike. Kasneje je prišlo tudi veliko obtožb, ki so s prstom kazale na severnokorejske hekerje, a vendarle bi lahko že na začetku vedeli, da se severnokorejski voditelj v resnici poživlja na to, kaj se dogaja in predvaja v kinodvoranah izven njegove države.

Še vseeno lahko rečemo, da je film The Interview vreden ogleda, saj so ustvarjalci filma potrudili in pričarali Severno Korejo tako realno, da bi skoraj lahko rekli, da so pridobili informacije iz notranjih virov v državi, samega diktatorja pa predstavijo v komični luči, s katero se v nekaterih situacijah lahko poistovetimo, v drugih pa ga zopet zelo sovražimo.

 Domen Žalac

Knjiga: John Green - Kdo si, Aljaska?

Kdo si, Aljaska? (ang. Looking for Alaska) je lahko berljiv mladinski roman, prvenec ameriškega pisca Johna Greena, ki je stopil pod žaromete in osvojil srca najstnic in njihovih mam z delom "Krive so zvezde". Zgodba romana "Kdo si, Aljaska" je za odtenek manj morbidna, se pa prav tako vrti okoli fenomena smrti in iskanja smisla. Gre za iskanje smisla, tako dejanskega kot metafizičnega, ki je prisoten skozi celo knjigo in ga implicira že naslov sam - Kdo si, Aljaska?

Aljaska je zvezna država pa tudi ime skrivnostnega dekleta, ki zmeša glavo Milesu Halterju, osrednjemu liku pripovedi. Miles je suhljat najstnik iz Floride, ki je zaradi poslednjih besed François Rabelaisa ("Iskat grem véliki morda") zamenjal šolo in se vpisal v internat v Alabami. Zbiranje zadnjih besed slavnih ljudi je njegova obsedenost, zato je knjiga polna citatov. Selitev v Alabamo je obrnila njegovo življenje na glavo - spoznal je mojstrico potegavščin, Aljasko, postal del nerazdružljive klape, poskusil alkohol in od cimra Martina Chipa dobil ironično ime Bajs. Prav tako se je soočil z minljivostjo in iskanjem smisla skozi vedenje, da nekatere stvari ne bodo nikoli dokončane.

Miles tako pripoveduje zgodbo o življenju v internatu, o iskanju potrditve med vrstniki skozi početje prepovedanih reči, o lah-

kotnosti življenja in težavnosti izpitov. Vse do preloma romana, do katerega napetost stopnjuje že sam način označevanja poglavij, ki spominja na tiktakanje tempirane bombe. Gre za odštevanje poglavij do ("Trideset dni prej") in od ("Tri dni potem") prelomnega dogodka, ki se zgodi približno na polovici knjige. Vloga Aljasko se po prelomu okrepi in pomaga Milesu, da se nauči pustiti biti. Po višku avtor pred bralca navrže serijo temeljnih človeških vprašanj o spoprijemanju z resničnostjo, o breznu med revščino in bogastvom, o smislu življenja in smrti, ter načinu kako se izviti iz t.i. "blodnjaka trpljenja". In za odgovor na velika vprašanja, je včasih treba preoblikovati vprašanje samo.

 Nika Bergant

TV serija: Hiša iz kart

Politika je umazan posel, poln preračunljivosti in boja za oblast. Izjemna Netflixova serija **Hiša iz kart** (House of Cards) nas popelje v Washington, med sam vrh ameriške politične smetane in nam s pomočjo Francisa Underwooda, ki ga odlično uprizarja Kevin Spacey, prikaže vse umazane trike iz ceha politikov.

V prvi sezoni tako spoznamo povzpetnega kongresnika Francisa Underwooda, ki se bori za prestižno mesto ameriškega državnega sekretarja v administraciji novoizvoljenega predsednika Garretta Walkerja (**Michael Gill**). Ko na to mesto postavijo nekoga drugega, Underwood sklene, da bo izdajo maščeval in se do moči povzpel prek drugih kanalov. Ob tem mu ob strani zvesto stoji njegova žena Claire Underwood (**Robin Wright**), odlični ženski lik, ki preseleti s svojo kompleksnostjo, hladnostjo in pragmatičnostjo. Lika zakoncev Underwood sta še posebej zanimiva tudi zaradi nekonvencionalne upodobitve zakonske zveze. Izmed odlične igralske zasedbe velja omeniti še novinarke Zoe Barnes (**Kate Mara**), s pomočjo katere Underwood premeteno spletkari in si utira svojo pot proti vrhu.

Hiša iz kart prikazuje izjemen vpliv medijev na politično dogajanje, obenem pa prikazuje, da so za boj na vrh, kjer je vedno

gneča, potrebni bistrost, premetenost in sposobnost iti preko trupel, če okoliščine ne omogočajo realizacije nobenega milejšega scenarija. Vzorednice z resničnim dogajanjem v washingtonskih pisarnah zagotovo obstajajo, vsekakor pa upam, da v nekoliko milejši in manj dramatični izvedbi znotraj zakonskih okvirjev.

Serija je še posebej drzna, ker se ne boji ubijati nekaterih izmed glavnih nosilcev zgodbe in tako ostaja izjemno nepredvidljiva ter napeta. Tudi sama sem se zalotila, kako v enem dnevu gledam že četrto epizodo zapovrstjo, na seznam svojih najljubših serij pa jo uvršča tudi ameriški predsednik **Barack Obama**. Za nami sta že dve sezoni - druga se zaključila s izjemnim zasukom v Underwoodovi karieri - tretja pa bo vse oboževalce razveselila že ob koncu februarja.

 Petra Ajdovec

Nagradna križanka

Rešitev križanke iz decembrske številke je bila: **VESELI DECEMBER**. Glavno nagrado si je s pravilno rešitvijo priborila **Maja Logar**, tolažilni nagradi pa sta prejela **Dušan Janc** in **Brigita Janc**. Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti. Rešitve februarske številke nam pošljite do 20. februarja preko obrazca na www.zapik.si.

				SESTAVILA MATEJA	STIK, DOTIK	ROMAN CLAUDA ANETA	GLAVNO MESTO BELORUSUE	PETER GOVEKAR	ZAPIK	VEČ SNOPOV, SNOPI	POVZPETNIK, STREMUH	MESTO V FRANCIJI
				OGRAJENO ZEMLIŠČE ZA TABOR- JENJE					ZVRST JAMAJ- ŠKE GLASBE			
				IZVIRNIK					PRIKRIT POSMEH			
				KRAJ PRI ZADRU				NIZOZEMSKI SKLADATELJ CYPRIEN DE				
				TOV. AVTOM. SARAJEVO				ORIS, OČRT				
				SINOVA ŽENA				OKRASNA RASTLINA				
												CESTNO VOZILO
ZAPIK	MOŠKO IME	ŽIVAL, KI DAJE MLEKO, ZLASTI KRAVA	INKOVSKI VLADAR				ITALIJANSKI ROCK BAND					
			ENAKI ČRKI				DRAŽILNO NASLADILO					
INDUSKI PESNIK V 19. STOLETJU						BILJARDNA PALICA				IGOR VELOV		
						KRAP Z LUSKAMI				PREUČEVA- LEC ISLAMA		
NEKDANJA ANGLEŠKA PUNK SKUPINA					PRIPADNIK LAMAIZMA							
					OČIVDEC							
4. IN 2. SAMO- GLASNIK			GL. MESTO MOZAMBIKA						100			
			ROBN ELEMENT						AM. ZVEZNA DRŽAVA			
ZAPIK	LJUDSTVO V LIBERUI			REPUBLIKA SLOVENIJA		NAJDALIŠA REKA NA SVETU					PRVI ČIN PRI VIŠJIH ČASTNIKI	ZAPIK
	NUŠA URANKAR			NEZNANEC								
MONOKEL						BIBLUSKI PRVI ČLOVEK POKRIVALO IZ PAPIRJA						TAMARA (LJUBKO- VALNO)
SLOVENSKI SLIKAR IN KIPAR IZIDOR						FR. STRELEC JEAN PIERRE						
						ENAKI ČRKI						
ZAPIK	REKA SKOZI INNSBRUCK			BREZVLADJE								
	JUNAŠKA PESNITEV			ANDREJ TORIKAR								
INDUSTRI- SKO MESTO V JZ ŠPANIJ					TVORBA NA GLAVI SEMENČICE							
OMOT, OVČU, ZAVOJ, ZAVITEK					EGIPČANSKI BOG SONCA			ZAPIK	3			

KONCERTNI NAPOVEDNIK

**Cvek raku! Fuck cancer! –
dobrodelni koncert**
**Dan D, Ana Pupedan,
Demolition Group**
28. januar, Kino Šiška
10 €

**Koncert za kombi –
dobrodelni koncert**
**Sausages, Šukar,
Prismojeni profesorji
bluesa, Carina...**
31. januar, Kino Šiška
7,20 € za študente in dijake,
ostali 9 €

Dirty DC (AC/DC tribute)
31. januar, Klub Cirkus
12 €

Queen + Adam Lambert
1. februar, Stadthalle, Dunaj
75 – 99 € (sedišče)

Earth (ZDA, alter rock)
1. februar, Kino Šiška
17 €

Sabaton (ŠVE, heavy metal)
2. februar, Tvrnica Kulture,
Zagreb
22,28 €

**U.K. Subs, TV Smith (ANG,
punk)**
7. februar, Trainstation Squat
10 € z rezervacijo, na dan 13 €

**Orlando Julius & The
Heliocentrics**
(NIG, afriški soul)
11. februar, Kino Šiška
15 €

Dino Merlin (BiH)
14. februar, Dvorana Stožice
parter 23,90 €, tribuna 27,90 €

Yann Tiersen (FRA)
21. februar, Kino Šiška
20 €

Sister (ŠVE), Ransom Call
(metal/punk)
25. februar, Trainstation Squat
10 €

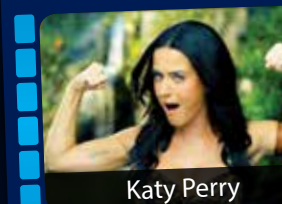
Dan D

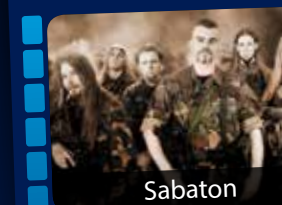
Queen + Adam Lambert

Dino Merlin

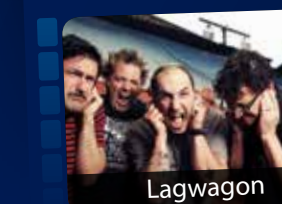
Katy Perry

Sabaton

Lynyrd Skynyrd

Lagwagon

Katy Perry
26. februar, Stadthalle, Dunaj
62,50 € (stojišče)

Mark Lanegan (ZDA, alter rock)
28. februar, Kino Šiška
20 €

Lamb (VB, trip-hop)
3. marec, Kino Šiška
18 €

The Subways (VB, garažni rock)
3. marec, Gradec
27,80 €

Day Of Metal
**Overkill, Death DTA,
Sanctuary, Massacre**
10. marec, Kino Šiška
34 €

Archive (VB, alter rock)
15. marec, Kino Šiška
17 €

Lagwagon (ZDA, punk)
1. april, Kino Šiška
20 €

**Wovenhand (ZDA, alter
country)**
22. april, Kino Šiška
17 €

Lynyrd Skynyrd
28. april, Gasometer Halle, Dunaj
stojišče 61,50 €, sedišče 70,50 €

**Nils Frahm (NEM,
ambientalna
klavirska glasba)**
6. maj, Kino Šiška
20 €

**The Australian Pink Floyd
Show**
15. maj, Stadthalle, Gradec
od 42 € naprej

**Blind Guardian (NEM, power
metal)**
21. maj, Kino Šiška
26 €

Ali si pripravljen na leto 2015?

1. Katere izmed naštetih filmov si bomo lahko letos ogledali na velikem zaslonu?

- a) The Great Gatsby, Guardians of the Galaxy, Interstellar, Maleficent
- b) Veliki in mali pujs, Marilyn Monroe: Zgodba o uspehu, Angleški Princ, Otroške Stvari
- c) Beyond the Brick: A LEGO Brickumentary, Taken 3, SpongeBob: Sponge Out of Water, Ted 2
- d) 50 Shades of Grey, Jurassic World, Star Wars: The Force Awakens, Mission Impossible V

3. Kdo je, oziroma bi, v letu 2015 dopolnil starost 69 let?

- a) George Washington Bush
- b) José Careras
- c) Freddie Mercury
- d) Vsi zgoraj našteti

4. V kateri zgodbi iz leta 1989 se karakterji s časovnim strojem odpravijo v leto 2015?

- a) Back to the Future Part II
- b) Somewhere in Time
- c) Star Trek IV: The Voyage Home
- d) The Time Traveler's Wife

2. Kje bo od 12. - 18. aprila potekalo mladinsko svetovno prvenstvo v hokeju na ledu divizije I?

- a) Slovenija in Madžarska
- b) Slovenija in Avstrija
- c) Slovenija in Italija
- d) Slovenija in Čile

Točkovnik	a	b	c	d
1	2	1	4	3
2	4	3	2	1
3	2	1	3	4
4	4	1	3	2

Rezultati:

4 - 8 točk

Si človek, ki se še ne zaveda popolnoma, da bo v datumu namesto štirice za enko potrebno sedaj pisati petico. Ne zanima te, katere nogometne vročice bo treba prenašati letos, kje bo bitka za naslednji svetovni pokal v alpskem smučanju ali pa kje bo letos finale Lige prvakov. Prav tako nisi ekstremist, kar se tiče navdušenja nad filmi. Kdaj pa kdaj pogledaš kakšno komedijo ali dve, vendar se ne obremenjuješ s filmskimi novostmi v kinematografih, temveč raje počakaš na film v dobri kvaliteti na internetu, da ga boš lahko snel, da ga začnejo predvajati na televiziji.

8 - 12 točk

Ob polnoči si vendarle začutil nek premik, kajne? Nekaj se je spremenilo. Ne poznaš sicer čisto vseh filmskih novosti, ki letos prihajajo v kinematografe, vendar se s tem ne obremenjuješ, saj imaš vendar internet (za brskanje o novostih v kinematografih). Verjameš, da se v vsakomur skriva vsaj malo športnika in se kar malo zgroziš, ko vidiš na kakšna banalna vprašanja si moral odgovarjati.

12 - 16 točk

Novo leto je tu in ti se tega močno zavedaš. Zagotovo si s težavo pričakal leto 2015, vrgel proč stare koledarje in obesil nove, zamenjal posteljnino in posesal sobo. Leto 2015 si zasluži posebno dobrodošlico v tvoji sobi. Vse filme v letu 2014 si pogledal in komaj že čakaš na 15. maj, ko bo v kinematografe prišel Pitch Perfect. Sicer pa boš tudi to leto reden gost tako pred velikim platnom, kot tudi pred malimi zasloni, kjer boš spremljal in navijal za naše športnike in športnice, ne glede na šport. Juhej, 2015 je tu!

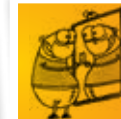
Oven

Obdobje božičnih pojedinih in prazničnih trenutkov se počasi končuje, zato brž pripravite smrečico in se poprimite kakšnega športa. Res, da je poletje še svetlobna leta stran, vendar pomnite, da se za vsakim postavnim telesom skriva mnogo prepotenih ur v fitnesu. Moto meseca: Zakaj začeti jutri, ko lahko danes.

Bik

Ko se vam bo zazdelo, da nikamor ne napredujete in ste ujeti v stalen cikel ponavljajočih se gestikulacij, se zazrite vase in v svoje želje ter se spomnite modre misli, ki jo je nekoč izrekel zelo moder možak: "Prava učilnica človeka je človek sam. Da bi bil pristno srečen, mora človek srečo odkrivati in jo odkriti."

Dvojčka

Cel mesec vas bo spremljala želja po spremembah, vendar previdno; preden prenačlo sprejmete kakšno pomembno odločitev, ji namenite vsaj nekaj ur premisleka. V zasebnem življenju se vam bodo odprla marsikatera vrata, za katere ste mislili, da so tesno zaprta. Barvna kombinacija meseca - črno-rdeča.

Rak

Mesec se bo za vas začel bolj klavarno, vendar bo kaj kmalu na vaš vsakdan posvetilo toplo zimsko sonce. Veter bo razpihal oblake in prijetni sončev dah bo ogrel vaša srca. Kljub napetem dogajanju v šoli in službi se bo našel čas za kakšno nepričakovano avanturo. Misel meseca: Včasih je oblak vse kar potrebuješ.

Lev

Skriti bojevnik v vas bo zopet skočil na plano. Z najmanjšimi naporji boste premagovali še tako zahtevne ovire. V sredini meseca vas čaka pomemben pogovor, kjer boste dokončno razrešili nekatere dileme, ki vas pestijo. Proti koncu meseca pričakujte presenečenje od osebe, ki vam je všeč že dolgo časa. Vendar pa kljub temu ne smete pozabiti na stari indijski pregovor: Za vsak ogenj najprej potrebuješ iskro.

Devica

Vaša plaha narava bo v tem mesecu pokazala svojo samozavestnejšo plat in storili boste nekaj, kar si že dolgo želite, vendar si poprej nikdar niste upali. Ko bo Merkur v drugi polovici meseca prešel v naslednjo konstelacijo, se vam bo jezik razpletel. Stopili boste do osebe, ki vam je že dolgo všeč in jo povabili na kavo. Naj vas ne bo strah življenja zajeti s polnimi rokami žlic.

Tehtnica

Zaščitna znaka tehtnice bosta v začetku leta romantika in ljubezen. Zelo težko boste prenesli osamljenost in dolgi, hladni zimski večeri vam bodo to le še potencirali. Ko bo luna prešla v stanje mlaja, se boste počutili mlade in polne energije, začutili boste sami sebe in priložnosti bodo k vam priplavale kar same od sebe. Barva meseca - nebesno modra.

Škorpion

Škorpioni in škorpionke pozor! Leto 2015 bo vaše leto in začetek le-tega odskočna deska zanj. V vaše življenje bo stopila oseba, ki vam bo pomagala utreti novo smer še neodkrite poti. Oči na peclje! Vaša sanjska punca/sanjski fant vaš morda čaka za naslednjim vogalom. Ključ do vsega je, da ste čim več časa sproščeni in da se prepustite toku načrta, ki ga ima za vas teta Luna. Najbolje se boste ujeli s kozorogi in devicami.

Strelec

Po mesecu polnem dobrot sedaj sledi mesec izgubljanja odvečnih kilogramov. Lotili se boste neke nove veččine, ki pa vam bo v mentalnem pogledu predstavljala ogromno svobode. Možne so bolečine v kolkah ali stegenskih mišicah. Nikar se ne sekirajte preveč, to bo verjetno le muskelfiber od vse intenzivne vadbe.

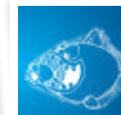
Kozorog

Če mislite, da ste najboljše zabave že prestali, se krepko motite. V začetku leta vas čaka najboljša žurka, kar ste jih imeli letos. Sicer bo treba razbiti kakšnega prašička ali dva, ampak na koncu vas bo nedvomno čakalo zadovoljstvo. Čaka vas tudi prijetno presenečenje na področju vašega zasebnega življenja. Marsikdaj se vam bo zazdelo, da vaša biološka baterija potrebuje ponovno polnjenje. Takrat si le privoščite penočo kopel in dolg, trden spanec.

Vodnar

Vaše želje, ambicije in cilji se bodo v tem mesecu zazdeli veliko bolj dosegljivi kot poprej. Kot velikokrat pa se vaša ekscentričnost lahko razvije v izogibanje splošnih pravil in posledično vodi v neželene rezultate. Tisto, na kar čakate že dolgo časa, se vam bo v začetku leta uresničilo.

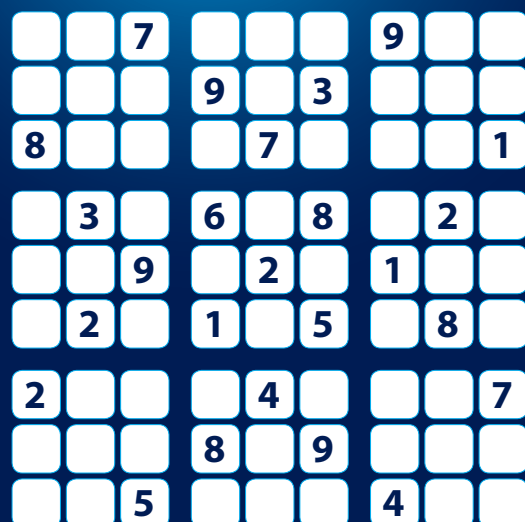

Ribi

Vaša avra bo krajšem premoru v sredini meseca ponovno zažarela in bo svoj sijaj ohranjala še kar lep čas. Čeprav boste mislili, da se bodo stvari začele zapletati, se bo slej ko prej pokazalo, da ima vsaka medalja dve plati; kar ste poprej mislili, da vam bo škodilo, vam bo sedaj pomagalo. V tem mesecu boste veliko dela opravljali stoje, zato se nikar ne čudite, če vas bodo na koncu dneva bolela stopala.

SUDOKU

Zakaj na Univerzo v Novi Gorici?

Visoka zaposljivost Mednarodne izmenjave
 Ugodnosti za športnike Praktične izkušnje
 Majhne študijske skupine Zanimive vsebine
 Vrhunski predavatelji in laboratoriji

Programi 1. stopnje:

- Gospodarski inženiring
- Vinogradništvo in vinarstvo
- Digitalne umetnosti in prakse
- Okolje
- Fizika
- Slovenistika
- Kulturna zgodovina

Programi 2. stopnje:

- Gospodarski inženiring
- Medijske umetnosti in prakse
- Okolje
- Fizika
- Slovenistika
- Migracije in medkulturni odnosi

Programi 3. stopnje: Fakulteta za podiplomski študij

Informacije: studentska.pisarna@ung.si; 05 33 15 234; www.ung.si

Študentka dijakom

Dijaki, dijakinje! Poznate nas. Zagrenjeni izrazi na obrazu izdajo, da živimo od kave in pizze na bone. Pod trpeče priprtimi očmi je opaziti podočnjake v različnih odtenkih, ki povedo, da smo svojo zdravo pamet in dragocene ure spanca že zdavnaj žrtvovali oddelčnim bogovom. Pridite nas poslušat, ko bomo predstavljali realnost študentskega življenja.

Ne bom vam prodajala neumnosti o najlepšem obdobju v življenju; časovna opredelitev le tega je vedno subjektivna, nujno stvar posameznika in običajno določena v retrospektivi. Prehod iz srednje šole na fakulteto s seboj jasno prinese nemalo sprememb, ki se jim je treba prilagoditi in upam, da bodo tudi za vas to spremembe na bolje. Kako študentsko pravzaprav bo vaše študentsko življenje, je v prvi vrsti prepuščeno vam – lahko se povežete z drugimi, vključite v študentska društva in popivate po brucovanjih, lahko pa je fakulteta le stavba, kamor se prikažete v času predavanj in vaj. Tudi z žurerskega vidika se študentsko življenje zgodi le v primeru, da se vam uspe izvleči iz pižame in prijetno toplega stanovanja. Če vam kdaj ni do tega, pač mirno ostanite doma. Pripravite si skodelico čaja, pogledajte kak film ali preberite nekaj, kar ni skripta.

Težavnost študija in način dela seveda variirata med različnimi fakultetami in študijskimi programi. V osnovi velja, da študij v primerjavi s srednješolskim izobraževanjem dopušča bistveno več svobode; v primeru neobveznih predavanj je udeležba stvar vaše presoje, na izpit greste, ko se nanj prijavite in izbirni predmeti vam – v višjih letnikih sicer nekoliko bolj – omogočajo, da se osredotočite na teme, ki vas znotraj izbranega področja zanimajo. Kljub temu pa na urniku ostajajo predmeti, ki so nujno zlo, in na koledarju datumi, ob pogledu na katere nekaj v vaši notranjosti trzne.

Vzdušje je nekoliko bolj sproščeno; zdi se namreč, da narod ob vseh študijskih obveznostih nima več energije, da bi ohranjal svoj sloves vrstniškega občudovanja vrednega posameznika.

Vzdušje je nekoliko bolj sproščeno; zdi se namreč, da narod ob vseh študijskih obveznostih nima več energije, da bi ohranjal svoj sloves vrstniškega občudovanja vrednega posameznika. Ljudem običajno ni več mar, kaj poslušate in nihče se ne vtika v verodostojnost vaših all stark. Leta smo čakali na to stopnjo v razvoju; spleča se v njej uživati in jo izkoristiti do konca.

Vem, da smo s prispevkom zamudili decembrsko nakupovalno in obdarovalno mrzlico pa vendar: študentsko življenje in z njim povezana oprema za preživetje sta lahko

odličen navdih pri iskanju daril. Kakšen dan ali dva pozorno opazujte obnašanje svojih kolegov in poskušajte ugotoviti, kateri študijski pripomočki bi jim olajšali življenje. Vaš kolega na predavanjih piše po računih iz kavarn? Prinesite mu zvezek. Koleciga v teh istih kavarnah krade skodelice, da lahko pije kavo med predavanji? Investirajte v manjšo termovko. (Moj rojstni dan je marca.)

Pozdravljajte natakarje v lokalih za faksom, kjer vsak dan unovčite svoje bone. Karkoli storite, se nikar ne zamerite tajnici v oddelčnem referatu. In, za božjo voljo, če pada sneg in so vam zaplužili kolesarske steze, požrite svoj ego in počakajte na naslednji avtobus. Častite oddelčne bogove, vendar ohranite tudi osnovno naklonjenost do samih sebe. Naučite se skrbeti zase. Ko se zbudite na zapiskih in z odtisom flomastra na licu, pošljite stvar k vragu in pojdite spat. Če ne bo šlo, boste pač šli na naslednji rok.

Ta stran osebnoizpovedno obarvanih nasvetov, za katere nihče ni prosil, je dobila mesto v Zapiku, ker si želimo, da bi se dijaki februarja v množicah zgrinjali na neformalne informativce. V ta namen: ne obljubljam vam, da bodo delili zastoj krofe, vendar nikoli nisem napisala, da se to ne bo zgodilo. Tistim, ki se niste pustili prepričati obljubi krofov, ki to ni, pa pravim, da je Študenti dijakom dogodek, kjer lahko relativno hitro pridobite mnogo različnih informacij. Če še ne veste, katere fakultete bi obiskali v času informativnih dni, pridite iskat ideje. Če ste že povsem odločeni za nek študijski program, pridite vprašat, kako je z vajami in katera predavanja so le s snovjo nepovezani monologi predavateljev. Se vidimo?

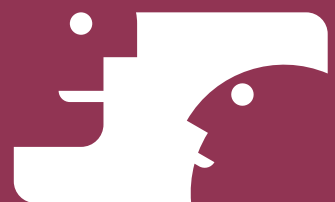

ŠTUDENTI DIJAKOM

NEFORMALNI INFORMATIVNI DAN

www.ksk.si/sd

**KLUB ŠTUDENTOV
KRANJ**

ŠTUDENTI DIJAKOM

7. 2. 2015,
od 9h do 14h,
Gimnazija
Franceta
Prešerna
(Kidričeva cesta 65)

WWW.KSK.SI/SD

**KLUB ŠTUDENTOV
KRANJ**

BODOČI ŠTUDENTJE IN ŠTUDENTKE!

V letu 2015 vas čaka kar nekaj pomembnih dogodkov in odločitev, med drugim tudi izbira bodočega študija in poklica. Zavedamo se pomembnosti odločitve o nadaljnji poklicni poti in želimo vam jo olajšati s pripravo neformalnega informativnega dneva Študenti dijakom. Potekal bo en teden pred uradnimi informativni dnevi, v soboto, 7. 2. 2015, od 9. ure dalje v prostorih Gimnazije Franceta Prešerna Kranj.

Projekt Študenti dijakom se od formalnih informativnih dni razlikuje predvsem v tem, da dijaki dobijo informacije iz prve roke, torej od trenutnih študentov. Med najpogostejšimi tematikami so: težavnost študija, zahteve profesorjev, študentska prehrana, parkiranje v bližini faksa, stroški, zaposljivost določenega poklica in druge koristne tematike, ki pestijo bodočega študenta.

Predavanja bodo potekala celo dopoldne, tako da boste lahko obiskali več različnih predstavitev. V pomoč vam bodo tudi naslednje strani, kjer so na enem mestu zbrani podatki o vpisu na fakulteto, maturitetni in vpisni roki, omejitve vpisa v zadnjih letih, razpredelnica za izračun točk ter ostale pomembne informacije.

Želimo vam uspešno opravljanje mature in srečno roko pri izbiri nadaljnjega študija!

Ekipa Študenti dijakom 2015

PRIJAVNI ROKI

Prijavni rok je čas, v katerem kandidat lahko odda eVŠ prijavo za vpis in mora biti določen z datumom od in datumom do katerega teče prijavni rok. eVŠ prijava za vpis se zapre zadnji dan prijavnega roka ob polnoči.

1. VPIS NA VISOKOŠOLSKKE ZAVODE

Prvi prijavni rok (od 5. februarja do 5. marca)

Od 5. februarja do 5. marca poteka prvi prijavni rok, kar pomeni, da morate do določenega datuma oddati prijavo za vpis. Na prijavi za vpis so vam na voljo tri želje – to pomeni, da se lahko z istim obrazcem prijavite na tri različne študijske programe v Sloveniji. Na prvo mesto napišete fakulteto, na kateri si najbolj želite študirati. Ta se bo najprej obravnavala in če za vas vpis na to fakulteto ne bo možen (če ne boste izpolnjevali pogojev za vpis ali boste imeli premalo točk), se bosta obravnavali druga in po potrebi nato še tretja zapisana želja. Pomembno je, da si študij na vseh treh zapisanih fakultetah želite in da na prijavo ne pišete naključnih fakultet. Zelene fakultete zares razvrstite od prvega do tretjega mesta. Mogoča je samo ena prijava, na kateri pa navedete vse tri študijske želje.

Prijava bo potekala elektronsko, na spletnem portalu eVŠ. Elektronska vloga eVŠ prijave za vpis bo dostopna preko spletnega portala eVŠ na naslovu: <http://portal.evs.gov.si/prijava>. Spletna stran bo aktivirana, ko bo začel teči prvi prijavni rok za študijsko leto 2015/16, torej 5. februarja 2015.

Dijakom, ki bodo e-prijavo izpolnjevali oz. pošiljali s pridobljenim digitalnim potrdilom, obrazca ne bo treba natisniti in poslati po pošti, dijaki brez digitalnega potrdila pa bodo morali izpolnjeno e-prijavo/obrazec natisniti, podpisati in jo poslati po pošti oziroma osebno oddati ustrezni prijavno-informacijski službi (naslov bo naveden na izpisanem obrazcu). Digitalno potrdilo se lahko pridobi pri SIGEN-CA, POŠTA®CA, HALCOM in NLB.

Proti koncu marca oziroma v začetku aprila bo Visokošolska prijavno-informacijska služba objavila pregled števila prejetih prijav za vpis v visokošolsko izobraževanje. V njem bodo razvidni število vseh prijav v določene programe in razpisana prosta mesta. Tako boste lahko že predvideli, katere fakultete bodo glede na presežek omejile vpis.

Rezultati izbirnega postopka bodo znani 13. julija. Vsak kandidat bo po pošti dobil obvestilo o izbirnem postopku. O datumu vpisa vas bo obvestila akademija, fakulteta oziroma visoka strokovna šola.

Drugi prijavni rok (konec avgusta)

V drugem prijavnem roku se na še prosta mesta lahko prijavijo kandidati, ki v prvem roku niso bili sprejeti v nobenega od v prvi prijavi izbranih študijskih programov, ki so že bili sprejeti v prvem krogu in ki prve prijave niso oddali.

Kandidati, katerim se izbirni postopek prvega roka še ni končal, se rok za naknadno prijavo v drugem prijavnem roku določi individualno in se sporoči s sklepom o rezultatu izbirnega postopka za prvi rok.

Drugi prijavni rok je od 21. do 28. avgusta. Na spletnem portalu eVŠ bo objavljena tabela o še prostih vpisnih mestih. Takrat postopek ravno tako poteka elektronsko, na spletnem portalu eVŠ.

Tretji prijavni rok (začetek oktobra)

V tretjem prijavnem roku kandidati namesto elektronske prijave pošljejo pisno prošnjo za vpis tistemu visokošolskemu zavodu, na katerem so ostala prosta vpisna mesta tudi po izteku drugega prijavnega roka. Kandidati v prošnjo napišejo en študijski program, za katerega izpolnjujejo pogoje za vpis. Prošnji priložijo overjene kopije spričeval in drugih potrebnih dokazil.

VPIS NA VIŠJE STROKOVNE ŠOLE

Ministrstvo bo v začetku februarja 2015 na svoji spletni strani objavilo Razpis za vpis v višje strokovno izobraževanje v študijskem letu 2015/2016. Vpis poteka preko spletne strani Višješolske prijavne službe.

Višješolska prijavna služba konec marca pripravi in objavi pregled števila prejetih prijav za vpis v višje strokovno izobraževanje. Do konec aprila objavi seznam tistih šol, ki bodo imele omejitve vpisa (v preteklem študijskem letu so bili le trije takšni programi). Seznam boste našli na spletnih straneh <http://vps.vss-ce.com> in www.mizks.gov.si. Najpozneje do konca julija boste kandidati po pošti dobili obvestilo o izbirnem postopku. Kmalu za tem vas bo višja strokovna šola, na katero ste bili sprejeti, obvestila o datumu vpisa.

V začetku septembra bodo višješolska prijavna služba in višje strokovne šole objavile še prosta vpisna mesta ter navodila za prijavo – kandidati za redni študij se boste z elektronsko prijavo prijavljali na spletni strani Višješolske prijavne službe in po uspešni prijavi vas bo višja šola pozvala k vpisu. Nasprotno pa se boste kandidati za izredni študij vpisovali neposredno na višjih šolah in sicer po postopku ter rokih, ki jih bodo določile šole.

Več informacij o prijavah bo znanih ob izidu obeh razpisov za vpis konec januarja in v začetku septembra.

POSEBNOSTI

Če ste se prijavili na visokošolski zavod, ki od vas zahteva še preizkus posebnih nadarjenosti in psihofizičnih sposobnosti, boste morali na koncu junija oziroma v začetku julija opraviti tudi te preizkuse. O opravljanju preizkusa morate biti obveščeni vsaj pet (5) dni pred izpitom. Dodatne informacije dobite na straneh posameznih univerz.

POMEMBNI DATUMI

7. februar:	Študenti dijakom
13. in 14. februar:	Informativna dneva
od 5. februarja do 5. marca:	1. prijavni rok za vpis
23. april:	Sklepanje o omejitvi vpisa
13. julij:	Rezultati splošne in poklicne mature ter maturitetnih izpitov
od 13. do 24. julija:	Rezultati 1. prijavnega roka
od 27. julija do 14. avgusta:	Vpis sprejetih v 1. roku
od 21. do 28. avgusta:	2. prijavni rok za vpis
do 16. septembra:	Rezultati splošne in poklicne mature ter maturitetnih izpitov – jesenski rok
začetek oktobra:	3. prijavni rok za vpis

OKVIRNI KOLEDAR SPLOŠNE MATURE 2015

Spomladanski rok

31.03.2015	Zadnji rok za prijavo kandidatov k splošni maturi in k izpitu iz maturitetnega predmeta v spomladanskem izpitnem roku na šoli
17.04.2015	Rok za oddajo seminarskih nalog, vaj in poročil za praktični del izpita na šoli
30.04.2015	Rok za zamenjavo izbirnega predmeta ali ravni zahtevnosti na šoli zaradi omejitve vpisa na visokošolske zavode
05.05.2015	Slovenščina ali italijanščina ali madžarščina - prvi del (izpitna pola 1 – esej)
11.05.2015 - 21.05.2015	Izpitni nastopi pri glasbi in sodobnem plesu
14.05.2014	Glasbeni stavek – izpitna pola A
18.05.2015	Šola seznani kandidate s točkami praktičnega dela maturitetnega izpita
20.05.2015	Zadnji rok za poznejšo prijavo iz upravičenih razlogov
26.05.2015	Zadnji rok za predložitev dokazil oziroma pisno odjavo na šoli
30.05.2015	Angleščina
01.06.2015	Slovenščina ali italijanščina ali madžarščina - drugi del (izpitna pola 2)
02.06.2015	Filozofija, psihologija, sociologija
03.06.2015	Kemija
04.06.2015	Umetnostna zgodovina, mehanika, elektrotehnika, računalništvo, biotehnologija, ekonomija, materiali, informatika, likovna teorija, glasba, sodobni ples, teorija in zgodovina drame in gledališča
05.06.2015	Biologija
06.06.2015	Matematika
08.06.2015	Nemščina
09.06.2015	Geografija
10.06.2015	Ruščina, latinščina, grščina
11.06.2015	Zgodovina
12.06.2015	Fizika
13.06.2015	Italijanščina, drugi jeziki na narodnostno mešanem območju (slovenščina v Prekmurju, slovenščina v Slovenski Istri, madžarščina v Prekmurju ali italijanščina v Slovenski Istri)
13.06.2015	Ustni del mature - možen na nekaterih šolah
15.06.2015	Francoščina, španščina
15.06.2015 - 22.06.2015	Ustni del mature
13.07.2015	Seznaneitev kandidatov z uspehom pri splošni maturi
16.07.2015	Rok za pisno zahtevo za vpogled v izpitno dokumentacijo
17.07.2014 - 29.07.2015	Vpogledi v izpitno dokumentacijo
14.01.2016	Rok za oddajo vloge za vračanje izpitne dokumentacije kandidatu za splošno maturo 2014

Jesenski izpitni rok

14.07.2015	Zadnji rok za prijavo kandidatov k splošni maturi in k izpitu iz maturitetnega predmeta v jesenskem izpitnem roku na šoli
14.08.2015	Zadnji rok za poznejšo prijavo iz upravičenih razlogov
20.08.2015	Zadnji rok za predložitev dokazil oziroma pisno odjavo na šoli
24.08.2015	Slovenščina ali italijanščina ali madžarščina - prvi in drugi del (izpitna pola 1 - esej, izpitna pola 2)
25.08.2015	Matematika
26.08.2015 - 31.08.2015	Tuji jeziki in izbirni predmeti (kandidat dobi individualni raspored opravljanja izpitov splošne mature na šoli)
31.08.2015	Glasbeni stavek – izpitna pola A
31.08.2015 - 01.09.2015	Izpitni nastopi pri glasbi in sodobnem plesu
24.08.2015 - 02.09.2015	Ustni del mature
16.09.2015	Seznaneitev kandidatov z uspehom pri splošni maturi
19.09.2015	Rok za pisno zahtevo za vpogled v izpitno dokumentacijo
22.09.2015 - 29.09.2015	Vpogledi v izpitno dokumentacijo
14.01.2016	Rok za oddajo vloge za vračanje izpitne dokumentacije kandidatu za splošno maturo 2014

OKVIRNI KOLEDAR POKLICNE MATURE 2015

Spomladanski izpitni rok

31.03.2015	Zadnji rok za prijavo kandidatov na šoli
20.05.2015	Zadnji rok za prijavo kandidatov iz upravičenih razlogov
26.05.2015	Zadnji rok za pisno odjavo kandidatov na šoli
30.05.2015	Angleščina – pisni izpit
31.05.2015	Slovenščina, italijanščina ali madžarščina – pisni izpit
06.06.2015	Matematika – pisni izpit
08.06.2015	Nemščina – pisni izpit
10.06.2015	2. predmet – pisni izpit
13.06.2015	Slovenščina kot drugi jezik ali italijanščina kot tuji in drugi jezik – pisni izpit
13.06.2015	Ustni izpiti in 4. predmet - na nekaterih šolah
15.06.2015 - 22.06.2015	Ustni izpiti in 4. predmet
06.07.2015	Seznanitev kandidatov z uspehom pri poklicni maturi
09.07.2015	Zadnji rok za pisno zahtevo po vpogledu v izpitno dokumentacijo na šoli

Jesenski izpitni rok

07.07.2015	Zadnji rok za prijavo kandidatov na šoli
14.08.2015	Zadnji rok za prijavo kandidatov iz upravičenih razlogov
20.08.2015	Zadnji rok za pisno odjavo kandidatov na šoli
24.08.2015	Slovenščina, italijanščina ali madžarščina – pisni izpit
25.08.2015	Matematika – pisni izpit
28.08.2015	Angleščina – pisni izpit
28.08.2015	Nemščina – pisni izpit
28.08.2015	Slovenščina kot drugi jezik ali italijanščina kot tuji in drugi jezik – pisni izpit
31.08.2015	2. predmet – pisni izpit
24.08.2015 - 02.09.2015	Ustni izpiti in 4. predmet
07.09.2015	Seznanitev kandidatov z uspehom pri poklicni maturi
10.09.2015	Zadnji rok za pisno zahtevo po vpogledu v izpitno dokumentacijo na šoli

INFORMATIVNI IZRAČUN TOČK

Pred samim začetkom si lahko preračunate, koliko točk morate zbrati na maturi in kakšen uspeh zadostuje za vpis na željeno fakulteto. Pri tem vam bo v pomoč spodnja razpredelnica za pretvorbo ocen v točke.

Prav tako za izračun točk lahko uporabite kalkulator, ki ga najdete na strani:

<http://dijaski.net/studij/racunanje-tock-ob-omejitvi-vpisa-v-dodiplomske-studijske-programe>

Matura	Mednarodna matura	Poskusna matura	Poklicna matura (23)	Poklicna matura (20), zaključni izpit s štirimi predmeti	3. in 4. letnik (ali zaključni izpit z dvema predmetoma)	Lestvica 2 - 8 (slovj. jez., matematika, tuji jeziki na maturi)	Lestvica 2 - 5)	Normirane vrednosti
34	34	25	23	20	10	8	5	100
33	33							99,2
32	32		22					98,3
31	31							97,5
30	30		21					96,7
29	29							95,8
28	28	24	20	19				95
27	27							94
26	26		19					93
25	25							92
24	24							91
23	23	23	18	18	9	7		90
22	22	22						87,5
21	21	21	17	17				85
20	20	20	16	16	8	6	4	80
19	19	19	15	15				75
18	18	18	14	14	7	5		70
17	17	17						67,5
16	16	16	13	13				65
15	15	15	12	12	6	4	3	60
14	14	14	11	11				55
13	13	13	10	10	5	3		50
12	12	12						47,5
11	11	11	9	9				45
10	10	10	8	8	4	2	2	40

KLUB ŠTUDENTOV
KRANJ

WWW.KSK.SI/SD

RAZPORED PREDAVANJ

	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00
1	Akademija za likovno umetnost in oblikovanje in Akademija za glasbo	Naravoslovnotehniška fakulteta	AGRFT	Pravna fakulteta	Fakulteta za management
2	Biotehniška fakulteta	Fakulteta za šport	Fakulteta za elektrotehniko	Fakulteta za strojništvo	Fakulteta za matematiko in fiziko
3	Fakulteta za računalništvo in informatiko	Šolski center Kranj - Višja strokovna šola in Biotehniški center Naklo - Višja strokovna šola	Fakulteta za socialno delo	IAM - Inštitut in akademija za multimedije	Visoka šola za dizajn
4	Fakulteta za farmacijo	Evropska pravna fakulteta in Fakulteta za državne in evropske študije	Medicinska fakulteta	Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo	Turistika - visoka šola za turizem Portorož
5	Fakulteta za upravo	Fakulteta za organizacijske vede	Fakulteta za varnostne vede	Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled	Študij v tujini
6	Veterinarska fakulteta	Fakulteta za arhitekturo	Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo	Univerza v Novi Gorici	Študentski dom ali stanovanje in štipendije
konferenčna dvorana	Filozofska fakulteta	Zdravstvena fakulteta	Ekonomska fakulteta	Fakulteta za družbene vede	Pedagoška fakulteta